

༄༅། །མཇུག་། །

mandel

།ས་གཞི་སྟོས་ཀྱིས་བྱུགས་ཤིང་མེ་ཏོག་བཀམ།

sashi pukyi jukshing metok tram,

།རི་རབ་གླིང་བཞི་ཉི་ལྷས་བརྒྱན་པ་འདི།

rirab lingshi nyinde gyenpa di,

།སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་དམིགས་ཏེ་དབུལ་བར་བགྱི།

sangye shingdu mikte ulwar gyi,

།འབྲོ་ཀུན་རྣམ་དག་ཞིང་ལ་སྦྱོད་པར་ཤོག །།

drokun namdak shingla chupar shok.

།ཨོ་དེ་གུ་རུ་རྩ་མཇུག་ལ་ཀེ་ནུ་ཏ་ཡ་མི། །

Idam guru ratna mandalakam niryatayami.

מינחת המנדלה ༄༅།

ארץ בשומה,
בפרחים עטויה,
עם הר אצילי,
יבשות לה ארבע,
בחמה ולבנה עדויה
ופנינים של כל חסד הם לה עטרה.

בליבי אערכנה, ולך אגישנה
כגן של עדנת הארה.
מי ייתן ובכך
לו תזכה כל ברייה
בעולם שכולו טוהרה.

Idam guru ratna mandalakam niryatayami

༄༅། །སྐབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད། །
kyabdro semkye

།སངས་རྒྱས་ཚེས་དང་ཚོགས་ཀྱི་མཚོག་རྣམས་ལ།
sangye chudang tsokyi choknam la,

།བྱང་རྒྱལ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐབས་སུ་མཆིས།
jangchub bardu dakni kyabsu chi,

།བདག་གིས་སྤྱིན་སོགས་བགྱིས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས།
dakki jinsok gyipay sunam kyi,

།འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་ཤོག །།
drola penchir sangye druppar shok.

מיקלט ותפילה

עד בוא הארתי
אשים מיבטחי
בבודהה, בדהרמה ובסנגהה.

תביאני זכותם
של טובי מעשי
לכליל הארה
למען כל הבריאה.

༄༅། །བཟླ་བ། །

ngowa

།དག་བ་འདི་ཡིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན།

gewa diyi kyewo kun,

།བསོད་ནམས་ཡི་ཤེས་ཚོགས་ཚོགས་ཤིང་།

sunam yeshe tsok-dzok shing,

།བསོད་ནམས་ཡི་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི།

sunam yeshe lejung way,

།དམ་པ་སྐྱེ་བ་ཉིས་འཕྲོ་བ་པར་ཤོག །།

dampa kunyi topar shok.

༄༅།
הַקְדָּשָׁה

בזכות עשייתִי זו הברוכה
ישלימו נא כל אחי לבריאה
מכלולים של חסד וחוכמה,

ובכך לו ייזכו
בגופים נשגבים
אשר משני אלו
הם נובעים.

קורס ACI מס' 6: הסוּטְרָה של להב היהלום

הרמה הראשונה של הלימוד על דרך האמצע (מדיימיקה)

תוכנית הקורס

חומרי הקריאה יכללו לקט מתוך הכתבים הבאים:

סוּטְרָת לֶהֶב הַיְהִלּוּם, שנאמרה מפי הלורד בודהה, 500 לפנה"ס.

אור על המחשבה הנכונה, נכתב על-ידי ג'ה צונגקאפה (1357-1419) Je Tsongkapa

סקירה של דרך האמצע, נכתב על-ידי מאסטר קדרופ טנפה דרגייה Master Kedrup Tenpa
Sera Mey (1493-1568) Dargye מהמנזר הטיבטי של

אור על הדרך לחופש, ביאור על סוּטְרָת לֶהֶב הַיְהִלּוּם, שנכתב על ידי צ'וני לאמה דראקפה שדרופ
Sera Mey (1675-1748) Choney Lama Drakpa Shedrup מהמנזר הטיבטי של

מקראה ראשונה

הנושא: מסורת הביאור; משמעות הכותרת, וכיצד נאמרה הסוּטְרָה

מקראה: חלקים I.A עד II.B.3:

סוּטְרָת לֶהֶב הַיְהִלּוּם, עמודים 215a-216b

אור על הדרך, עמודים 1b-4b

מקראה שנייה

הנושא: ריקות והשאיפה להארה

מקראה: חלקים II.B.4 עד II.B.5:

סוּטְרָת לֶהֶב הַיְהִלּוּם, עמוד 216b

אור על הדרך, עמודים 4b-7a

מקראה שלישית

הנושא: ריקות וגופיו של בודהה

מקראה: חלקים II.B.9 עד II.B.12:

סוּטְרָת לֶהֶב הַיְהִלּוּם, עמודים 217a-217b

אור על הדרך, עמודים 8b-9b

מקראה רביעית

הנושא: עתיד הלימוד של הבודהה

מקראה: חלקים II.B.13 עד II.B.17:
סוּטְרַת לֶהֱב הִיהָלוֹם, עמודים 217b-218b
אור על הדרך, עמודים 9b-10b

מקראה חמישית

הנושא: קארמה וריקות

מקראה: חלקים II.B.23 עד II.B.26:
סוּטְרַת לֶהֱב הִיהָלוֹם, עמודים 219a-219b
אור על הדרך, עמודים 12b-13a

מקראה שישית

הנושא: ראייה ישירה של ריקות

מקראה: (אין קטעי קריאה לשיעור זה)

מקראה שביעית

הנושא: ריקות והשמדת הנגעים הרוחניים

מקראה: חלקים II.B.31 עד II.B.32, II.B.55 עד II.B.56:
סוּטְרַת לֶהֱב הִיהָלוֹם, עמודים 220b-221a, 224b
אור על הדרך, עמודים 14b-16a, 22a

מקראה שמינית

הנושא: ריקות וגן עדן; ריקות וטיהור

מקראה: חלקים II.B.33 עד II.B.36, II.B.71 עד II.B.73:
סוּטְרַת לֶהֱב הִיהָלוֹם, עמודים 221a-221b, 226b-227a
אור על הדרך, עמודים 16a-17a, 25a-25b

מקראה תשיעית

הנושא: ריקות ושלמות החוכמה; כיצד הן מונעות את שתי הקיצונויות

מקראה: חלקים II.B.40 עד II.B.42:
סוּטְרַת לֶהֱב הִיהָלוֹם, עמודים 222b-223a
אור על הדרך, עמודים 17b-18a

מקראה עשירית

הנושא: כיצד דברים ריקים בכל זאת מתפקדים

מקראה: חלקים II.B.52 עד II.B.53:

סוּטֶרֶת לֶהֱבִיחַ הַיְהוּדִים, עמודים 224a-224b

אור על הדרך, עמודים 21a-21b

מקראה אחת עשרה

הנושא: השיר על ארעיות וריקות

מקראה: חלק II.B.129:

סוּטֶרֶת לֶהֱבִיחַ הַיְהוּדִים, עמוד 235b

אור על הדרך, עמודים 42a-43a

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

།། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་ལོ་ཏུ་སྤྱིན་པ་རྗེས་གཅོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཚེན་པོའི་མདོ།།

לקט 1: אודות הסוטרה

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

།། རྒྱུ། རྗེས་གཅོད་གྱི་འགྲེལ་པ་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་བཟང་ཟབ་དོན་གསལ་བའི་ཉི་མ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

להלן נתון הביאור לסוטרת להב היהלום בשם אור על חוכמה עמוקה, הדרך המצוינת להגיע לחופש.

།། རྒྱུ། ། ། རྣ་མོ་མཚུ་གྲོ་ལྡེ་ཡ།

הריני קד קידה למנג'וּוּשָׁה¹.

། རབ་ཡངས་སྐྱིབ་བྲལ་ཚས་སྐྱུའི་མཁའ་ལ་འཕགས།
། རྣོང་ཉིད་ཟབ་མའི་འབྲུག་སྐྱུའི་དཔལ་གྱིས་མཛོས།
། བཀའ་བྲུའི་ཞིང་སར་དོན་གཉིས་ཆར་གྱི་རྒྱན།
། འབེབ་མཛོད་ཐུབ་དབང་རྩ་འཛིན་དབང་པོར་འདུད།

הריני קד לאדון של כל בעלי הסגולה,
נישוא במרחב של שמי גוף הדהרמה ללא כל רבב,
מלא הוד והדר בקולה המרעים של ריקות עמוקה,
ענן הממטיר בעצמה את שתי המטרות על שדה תלמידיו.

¹ כינוי למנג'וּוּשָׁה, ישות שמימית שהיא התגלמות החוכמה.

|བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དབྱ་བཅོམ་རྣམ་རོལ་གྱིས།
 |ཟབ་དོན་འདྲི་ཞིང་ལན་ཀུན་ལྡོན་ལ་མཁས།
 |ཉོན་མོངས་མེད་པའི་མཚོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ།
 |འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཞབས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ།

אני קד בענווה לרגליו של הארץ² סובבתי,
 גלגל כה מוצק, משמיד האויב³ בצנעה,
 אמן בהצגת שאלות ותשובות על חוכמה עמוקה,
 שעליו נאמר כי הוא ראש למי שחיסלו נגעים ברוחם.

|ཟབ་དོན་འགྲེལ་པར་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ།
 |ལྷ་སྐྱབ་འཕགས་པ་ལྷ་དང་ལྷ་བ་གྲགས།
 |སློབ་ཟུང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡབ་སྐུ་སོགས།
 |བཤེས་གཉིན་རིམ་པར་བྱོན་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

אני קד למוריים הדגולים שהופיעו בזה אחר זה,
 והבהירו חוכמה עמוקה בהתאם לנבואת המנצחים,
 ארץ ארץ, ארץ ארץ וגם צ'ארקרטי,
 המנצח לובסנג, האב וכן שני בניו⁴.

༄ |འདིར་དོར་གཅོད་ཏུ་གྲགས་པ་ཤེས་སྤྱན་སུམ་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པ་ཇི་ལྟར་འཚམ་པ་
 །ཞིག་དད་པས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གཞུང་འདིས་ནི་བདག་མེད་གྱི་དོན་འཆད་པ་གཙོ་
 །བོར་མཇོད་ཅིང་རྣོས་ཏེ་གསུངས་པ་མང་བ་དང་། འདི་ལ་རྒྱ་འགྲེལ་གཅིག་ལས་བོད་

² "ארץ" הוא אדם שראה ריקות ישירות.
³ "משמיד האויב" הוא כינוי לארהט, מי שהשמיד את האויב של נגעי הרוח.
⁴ הכוונה ל'צ'ארקרטי המהולל, ולשני בניו הרוחניים ג'לצ'ב ו'קארקרטי'.

འགྲོལ་མི་སྤང་བས་ཇི་བཞིན་འཆད་དཀའ་བར་སྤང་ནའང་རང་སྣོན་ཇི་ལྟར་རྣམས་པ་
 བཞིན་བཤད་པར་བྱའོ།

מתוך אמונה עמוקה, ובהתאם ליכולתי, הריני מגיש כאן ביאור על שלמות החוכמה ב-300 פסוקים, הידוע יותר בשם **להב היהלום**. הביאור הנכון לכתב זה איננו קל, וזאת מכמה סיבות. ראשית, כתב זה מוקדש בעיקר להבהרת המשמעות של העדר טבע עצמי. כמו כן חוזר לורד בודהה על עצמו לא מעט פעמים במהלך דרשתו. ולבסוף, נראה שיש בנמצא הסבר אחד בלבד לכתב זה על ידי המורים ההודיים, ואף לא אחד שניתן על ידי המורים הטיבטים. למרות זאת, אטול על עצמי לתת ביאור זה כמיטב יכולתי.

།འདི་ལ་གསུམ། རྩོན་འགྲོ། །དངོས་གཞི། མཇུག་གི་དུས་པོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། མཚན་བསྐྱར་ཞིང་དོན་བཤད་པ། འགྲུར་གྱི་ཕུག། སྲིང་གཞིའོ། །དང་པོ་
 བློ།

לביאור שלושה חלקים: המוקדמות, גוף הטקסט, והסיום. לחלק הראשון שלושה חלקים משלוי: תרגום הכותרת ביאור משמעותה, קידת המתרגם, ותאור הסצנה. והרי הראשון שבהם:

།།རྒྱ་གར་རྣམ་དུ། ལྷུ་བཏྲ་རྩོད་ཀྱི་མ་ཕྱོད་སྤྱོད་མི་ཏཱ་ལཱ་ན་སྤུ་མ། བོད་རྣམ་
 དུ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དོན་ཇི་གཅོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་
 པོའི་མདོ།

בשפת הודו: Arya Vajra Chedaka Nama Prajnaya Paramita Mahayana Sutra
 בשפה הטיבטית: pakpa sherab kyi paroltu chinpa dorje chupa shejawa
 tekpa chenpoy do

[בשפה העברית: הסוטרה הנשגבה של הדרך הגדולה על שלמות החוכמה בשם "להב היהלום".]

རྒྱ་གར་རྣམ་དུ། ལྷུ་བཏྲ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་བོད་རྣམ་དུ་བསྐྱར་ན། ལྷུ་ནི་
 འཕགས་པ། བཏྲ་ནི་དོན་ཇི། རྩོད་ཀྱི་གཅོད་པ། ཕྱོད་ནི་ཤེས་རབ། སྤྱོད་ནི་པ་
 རོལ་དུ། ཏཱ་ལཱ་ནི་བྱིན་པ། མ་ཕྱོད་ནི་ཞེས་བྱ་བ། མ་དུ་ནི་ཆེན་པོ། །ལཱ་ན་ནི་ཐེག་པ།
 སྤུ་མ་ནི་མདོ་ཞེས་པར་འགྲུར་རོ།

הטקסט פותח במילים: "בשפת הודו: Arya Vajra ... " המלים המקבילות לכותרת בטיבטית הן כדלקמן:
 אריה פירושו "pakpa" [נשגבה], Vajra פירושו "dorje" [יהלום], Chedaka הוא "chupa"
 [להב], Prajnya היא sherab [הוכמה], Para היא "paroltu" [אל מעבר] בעוד ש ita פירושו
 "chinpa" [להעביר, וביחד פירושם "שלמות"].
 Nama היא "shejawa" [שפירושו "בשם"], Maha היא "chenpo" [גדולה], yana היא "tekpa"
 [דרך או "מרכבה"] ו-Sutra היא "do" [סוטרה], לימוד שניתן על ידי ישות נאורה].

།འདིར་ལྷ་ར་མི་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། ལྷ་ར་དང་ཨི་ཏེ་བར་དུ་ནུམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་
 ཨམ་གྱིན་ནས་ཨ་ཕྱིས་ཏེ་མ་ཨི་ལ་གྱིན་ནས་མཚམས་སྦྱར་བས་མི་ཏར་སོང་བའོ།

וכיצד מתקבלת המלה Paramita? הסיום am דרוש בין ה Para וה ita בשל הדקדוק. בשל הצירוף, ה a של ה am נושרת וה m שנותר מצטרף ל ita ונשאר m.ita.

།འདིའི་མཚན་དོན་བཤད་པ་ནི། བརྒྱ་གྱིན་གྱི་ལག་གི་དོན་ཅེ་དེ་ཕྱིའི་དངོས་པོ་གཞན་
 གྱིས་གཞིག་པར་མི་རུས་ཤིང་། དེ་རི་བྲག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ལ་བསྐྱུན་ཀྱང་
 ཐལ་བར་བྱེད་རུས་པ་ལྟར། གཞུང་འདིའི་བཟོད་བྱ་དོན་གྱི་ཤར་ཕྱིན་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་ཤིང་། དེས་ཉོན་མོངས་པ་དང་
 ལྷུག་བསྐྱེལ་ཐམས་ཅད་རྩད་ནས་གཅོད་པའི་དོན་ཅོ།

והרי משמעות השם. האל הארצי בשם "מאה מנחות" או Indra, שבידו חזיון יהלום, אשר שום חפץ ארצי לא יוכל להשמידו. מגע יחיד של חזיון זה עשוי לפורר הררי אבן וכו' לערימות של עפר. נושא החיבור שלפנינו הוא למעשה שלמות החוכמה, שהיא החוכמה אשר באמצעותה אדם תופס ריקות. הנקודה שמובעת בכותרת היא שהאנטיתזה לחוכמה זו לעולם לא תוכל להשפיע עליה כהוא זה; ואילו חוכמה זו, מצידה, גודעת מן השרש כל מה שקשור בנגעים הרוחניים, וכל סוג של סבל.

།སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

הריני קד קידה לכל הבודהות והבודהיסטות.

།གཉིས་པ་འབྱུར་ཕྱག་གི་དོན་ནི་སྟོ།

המשמעות של הנקודה השנייה, קידת הכבוד של המתרגם, מובנת מאליה.

།འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་མཉན་དུ་ཡོད་པ་ན་
 རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་གྱི་ཚལ་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་དགོ་སློང་སློང་
 ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་འི་དགོ་སློང་གི་དགོ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
 སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ།

מלים אלו שמעתי באחד הזמנים.

פעם שהה המבורך בשרווסטי, בהצטרף של אנטה פינדדה בגניו של הנסיך ג'וטון. יחד עמו נקבצה
 קהילה גדולה של 1,250 נזירים שהיו מאזינים, וכן מספר עצום עד מאד של בודהיסטות, ישויות
 גדולות.

།གསུམ་པ་གྲོང་གཞི་ནི། གཞུང་འདི་སྐད་ཅེས་སྦྱད་པ་པོ་བདག་གིས་ཐོས་པ་ནི་དུས་
 གཅིག་གི་ཆེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་གྱི་ཚལ་མགོན་
 མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན། དགོ་སློང་གི་དགོ་འདུན་ཆེན་པོ་ཉན་ཐོས་སློང་
 ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་དང་ཐབས་གཅིག་
 ལྷོ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་སོ།

שלישי הוא החלק השלישי במוקדמות, איפה שמתוארת הסצנה. הדובר הוא מי שערך מלים אלו של הטקסט,
 ואשר אומר: שמעתי את הדברים הבאים. פעם, פירושו בזמן מסוים, שהה המבורך⁵ בשרווסטי, בהצטרף של
 אנטה פינדדה בגניו של הנסיך ג'וטון. יחד עמו נקבצה קהילה גדולה של אלף ומאתיים וחמישים נזירים
 שהיו מאזינים⁶, וכן מספר עצום עד מאד של בודהיסטות, ישויות גדולות.

།དེ་ཡང་རྒྱ་གར་ན་མཉན་ཡོད་སོགས་གྲོང་བྱིར་ཆེན་པོ་དུག་ཡོད་པ་ལས། མཉན་
 ཡོད་འདི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་གཏོགས་ཤིང་། དེར་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་
 བྱེད་ཅེས་བུ་བའི་སྦྱིད་མེདི་ཚལ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ས་གཞི་བཟང་བ་ཞིག་ཡོད་དོ།

⁵ זהו אחד התרגומים המקובלים למלה הסנסקריט Bhagavan. תרגום אחר למילה זו הוא "מנצח", וזה התרגום שבו משתמשים
 המתרגמים הטיבטיים: becom Idan 'das.
⁶ "מאזינים" הוא כינוי למתרגלים בודהיסטיים שעיקר תירגולם מבוסס על הרצון לחלק את עצמם מחיים של סבל, ולהגיע
 לנירוונה.

בהודו היו שש ערים גדולות, שכללו את זו הידועה כ"שרווסטי". עיר זו הייתה ממוקמת בתחומו של המלך Prasenajita, וכללה מקום נפלא במיוחד – הגנים הנפלאים של מי שנודע בשם הנסיך ג'טוון.

|**བཅོམ་ལྷན་འདས་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་ཆ་ཤས་སོང་བའི་སྐབས་ཞིག་ན་བྱིས་བདག་**
མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བས་བཅོམ་ལྷན་འདས་འཁོར་བཅས་རྒྱུན་དུ་བཞུགས་
པའི་གནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བཟང་བ་ཞིག་འདེབས་པར་འདོད་ནས། རྒྱལ་བུ་
རྒྱལ་བྱེད་ལ་ཚལ་དེ་གང་བའི་གསེར་སྲང་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་བྱིན་ནས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་
དེ་ཉོས་སོ།

הגיע היום, שנים מספר לאחר שהמבורך הגיע להארה, ובעל בית אחד בשם אנטוה פִּינְדְדָה החליט להקים מקדש גדול ונפלא אשר בו יוכלו לשכון לורד בודהה ופמלייתו באורח קבע. לצורך זה הוא פנה לנסיך ג'טוון וקנה ממנו את גניו תוך שהוא משלם לו באלפים רבים של מטבעות זהב, שיכלו למלא את הגנים עצמם.

|**རྒྱལ་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་སློབ་ཁང་སྤྲོགས་ནས་ས་དུམ་བུ་ཞིག་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཕུལ་ཏེ།**
ཚལ་དེར་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་ལྷ་རིའི་བུ་ལ་བཏེན་ནས་ལྷ་མིའི་བཟོ་བོས་ཀུན་
དགའ་ར་བ་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་ཟིན་པ་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་བསམ་པ་མཐུན་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་ཡང་དེ་བསྟུན་གྱིས་
བཏགས་སོ། |མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་འདིས་རྩ་ནང་དང་ས་འོག་ན་ཡོད་པའི་རིན་པོ་
ཆེའི་གཏེར་རྣམས་མཐོང་ཞིང་རང་དགར་སྤངས་ནས་ལོངས་སྟོན་ལུས་པ་སྟོན་པའི་
སྦྱིན་བདག་གི་ཆེད་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་བཟུང་བའི་སྐྱིས་ཆེན་དམ་པ་ཞིག་གོ།

ג'טוון הציע אף הוא פיסת אדמה למבורך שהיתה חלק מאזור הצוות המטפל באחוזה. אנטוה פינדדה, שנעזר בסגולותיו של שריפוטרה, הנחה אומנים מארצות האנשים והאלים להקים פרק מדעים.

בשעה שהפרק הושלם, כינה המבורך את המקדש על שם ג'טוון, משום שחש כי היה זה רצונו. אנטוה פינדדה, דרך אגב, היה יצור עליון אשר בא לעולם במיוחד כדי לתפקד כתומכו של המורה⁷. היו לו כוחות להבחין במרבצים של אבנים ומתכות יקרות עמוק מתחת למים ובתוך האדמה, ויכול היה לנצל אוצרות אלו ככל שחפץ.

⁷ "המורה" בהקשר זה הוא כינוי לבודהה עצמו.

།དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་སྡེ་དྲི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཤམ་ཐབས་དང་ཚོས་གོས་སྐྱུ་ལ་གསོལ་
 ཏེ་ལྷུང་བཟེད་བསྐྱམས་ནས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་བྱིར་ཆེན་པོར་བསོད་སྣོམས་ཀྱི་ཕྱིར་
 ལྷགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་བྱིར་ཆེན་པོར་བསོད་
 སྣོམས་ཀྱི་ཕྱིར་གཤེགས་ནས་བསོད་སྣོམས་ཀྱི་ཞལ་ཟས་མཇུག་ཏུ་གསོལ་ཏེ་ཟས་ཀྱི་
 བྱ་བ་མཛད་ནས་ཟས་ཕྱི་མའི་བསོད་སྣོམས་སྤངས་པས། ལྷུང་བཟེད་དང་ཚོས་གོས་
 བཞག་ནས་ཞབས་བསིལ་ཏེ་གདན་བཤམས་པ་ལ་སྐྱིལ་མོ་ཀྱང་བཅས་ནས་སྐྱུ་དྲང་
 པོར་བསྐང་སྟེ་དྲན་པ་མངོན་དུ་བཞག་ནས་བཞུགས་སོ།

ובאותו הבוקר עטה המבורך את גלימת הנזיר שלו ואת גלימתו העליונה, נטל את פינכת הנזיר,
 ונכנס לעיר הגדולה של שרווטי לבקש את ארוחתו. ולאחר שקיבל מעט מאכל, עזב את העיר
 וממנו טעם.

בשעה שסיים את ארוחתו הניח את פינכתו וגלימתו העליונה, שכן שמר על מנהג הנזירים שלא
 לאכול פת ערבית. הוא רחץ את רגליו, ואז ישב על גבי כרית שהונחה עבורו. הוא שילב את רגליו
 בתנוחת הל'טוס, יישר את גבו, וכיוון את מחשבתו למצב של הגייה.

།དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་སྡེ་དྲི་དུས་སུ་ཚོས་གོས་རྣམ་
 གསུམ་སྐྱུ་ལ་གསོལ་ཞིང་ལྷུང་བཟེད་བསྐྱམས་ནས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་བྱིར་ཆེན་པོར་
 བསོད་སྣོམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ་ཆེད་དུ་གཤེགས་སོ། །བསོད་སྣོམས་སྤངས་ཏེ་མཇུག་ཏུ་སྐྱར་
 བྱོན་ནས་ཞལ་ཟས་གསོལ་བའི་བྱ་བ་མཛད་དོ།

ובאותו הבוקר עטה המבורך – הכול למען תלמידיו – את גלימת הנזיר שלו וגלימתו העליונה - את שלושת
 חלקי גלימת הנזיר, נטל את פינכת הנזיר, ונכנס לעיר הגדולה של שרווטי לבקש את ארוחתו. ולאחר
 שקיבל מעט מאכל, עזב את העיר וממנו טעם – לאחר שחזר למקומו.

།ཟས་ཕྱི་མ་ཕྱི་དྲི་བ་སོད་སྟོམས་ཟ་བ་སྤངས་ནས། ལྷུང་བཟེད་སོགས་བཞག་ནས་
 ཞབས་བཀུས་ཤིང་བསིལ་ཏེ། གདན་བཤམས་པ་ཉིད་ལ་དགྱིལ་མོ་ཀྱང་བཅས་ནས་སྐྱུ་
 དང་པོར་སྤང་སྟེ། གཞུང་འདི་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་མཐུན་པའི་དུན་པ་མངོན་དུ་བཞག་
 ནས་བཞུགས་སོ།

בשעה שסיימם את ארוחתו הניח את פינתו וסודרו, שכן שמר על מנהג הנזירים שלא לאכול פת ערבית; פירושו שהוא לעולם לא היה בא לבקש ארוחה במחצית השנייה של היום. הוא חזן את רגליו, שטש אותן, ואז ישב על גבי כרית שהונחה עבורו. הוא שילב את רגליו בתנוחת הלחטום, יישר את גבו, וכיוון את מחשבתו למצב של הגייה, תוך ידיעה שכעת הוא עומד לתת את דרשתו.

།བཅོམ་ལྡན་འདས་བསོད་སྟོམས་ལ་འབྱོན་པ་ནི། རང་ཉིད་བསོད་སྟོམས་ཀྱི་ཟས་ཟ་
 དགོས་པའི་ཆེད་མིན་གྱི། གདུལ་བྱ་ལ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་ཚོས་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་
 ཆེད་དུ་ལོ། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་བགྱིས་སྟོམ་འབྱུང་མི་སྲིད་པར་གསེར་འོད་ལས་བཤད་
 ཅིང་། གསོལ་དགོས་ནའང་རང་ཉིད་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བསྐྱུར་
 བས་ཡོ་བྱེད་གྱིས་ཕོངས་པ་མི་སྲིད་ལ། ས་ནོ་སོགས་གསེར་དུལ་རིན་པོ་ཆེར་
 བསྐྱུར་རྣམས་ཤིང་། དེ་དག་དང་ཟས་དམན་པ་དག་ཀྱང་རོ་བརྒྱ་ལྡན་པའི་ཟས་སུ་
 བསྐྱུར་བ་དང་། ཟས་ངན་པ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་དུ་བཞེས་པ་
 ན་རོ་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་གཞན་གྱིས་སྤོང་བར་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའི་ཟས་སུ་འགྱུར་ཏེ།
 མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཚོག་སྤང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 དོན་ཡང་དེ་ལོ།

עלינו לדון כאן בעובדה שהמבורך הלך לבקש אוכל. מבחינתו של הבודהה, אין לו כל צורך ללכת ולבקש אוכל. הוא עושה זאת אך ורק כדי לאפשר לתלמידיו לאסוף כמויות עצומות של קארמה טובה, או על מנת ללמד את הדהרמה, או סיבה דומה אחרת.

הסוטרות של **האור הזהוב** מסבירה כיצד בלתי אפשרי לחלוטין שהבודהה יסבול מרעב או צמא. ואפילו אילו היה להם צורך במאכל או משקה, אין זה כלל אפשרי כי הבודהה ימצא את עצמו מחוסר מצרכים; הבודהות יכולים לדאוג היטב לעצמם, שכן השיגו שליטה במה שקוראים "חוכמת המרחב". כמו כן יש להם היכולת, במידה שליבם כך חפץ, להפוך עפר, אבנים, וכו' לזהב, או לכסף, או לאבנים יקרות.

לא רק זאת, אלא שיש להם הכוח להפוך אובייקטים מעין אלו, ואף סוגים נחותים של מאכל, לארוחות דשנות בנות אלפי טעמים. לא משנה כמה עלובה הארוחה, ברגע שהיא נוגעת בשפתיו של הבודהה הריהי הופכת למעדן מדהים שטעמו כה נפלא עד כי אין אף יצור ארצי שיכול לחוות טעם מעין זה. **עטרת התובנות**⁸ מבהירה נקודה זו באומרה: "עבורו, אפילו טעם נורא הופך למעודן ונשגב".

། ལྷོན་ལྷོན་པས་ལྷོ་བ་གསུམ་དུ་རྟེན་ཆས་གྱི་ནས་གསོལ་དགོས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཚེ།
 ཀུན་དགའ་བའི་བསམ་པ་ལ་ལྷོན་པ་རྒྱལ་བའི་རིགས་སུ་སྐྱིས་ཀྱང་། ད་ལྟ་རྟེན་ཆས་
 གསོལ་བའི་དུས་བྱུང་དེ་སྟུམ་དུ་ཡིད་སྐྱོབ་པའི་ཚེ། ལྷོན་པས་ཞལ་ནས་ནས་གྱི་འབྲུ་
 གཅིག་ཕྱུང་སྟེ་འདི་ཚེ་ཞིག་ཅེས་གསུངས་ནས་བྱིན་པས་ཀུན་དགའ་བོས་ཚེས་པ་ན་
 ཚེས་སྟེ། དེ་ནས་ཉིན་ཞག་བདུན་དུ་ཟས་ཟ་དགོས་པའི་འདུ་ཤེས་མ་སྐྱིས་པས་དེ་
 མཚར་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ།

היה זמן בעבר שבו, במשך שלושה חדשים, העמיד המורה פנים להיות כה חסר-כול עד כי נאלץ להיזון מן השעורה שמאכילים את הסוסים. תלמידו, אננדה, התעצב מאד למראה זה, עד כי חשב לעצמו: "הנה הגיע היום שבו המורה, שנולד למלכות, נאלץ להיזון במזונם של סוסים." אז הוציא המורה מעט מן האוכל שבפיו, הושיטו לאננדה, והורה לאכול אותו. התלמיד ביצע את ההוראה, ושבע; למעשה, במשך שבוע שלם לאחרי מכן לא הרגיש כל צורך לאכול, והיה מלא פליאה. וזה חל גם כאן.

། གསལ་འདོད་ལས་ལྷོན་པས་བསོད་སྟོམས་ལེན་པར་མཇེད་ཅིང་གསོལ་བ་ལྟར་སྦྲང་
 ཡང་དོན་ལ་གསོལ་བ་མེད་ཅིང་། བཤང་གཅི་ཡང་མེད་པར་བཤད་ལ། གསང་བ་
 བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ནི་གསལ་གྱི་གར་བུ་
 ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱེ་ལ་ཁོང་སྟོང་དང་ཕོ་བ་ལོང་ག་རྒྱུ་མ་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་བཤད་དེ་དོན་
 ལ་གནས་སོ།

ב **אור הזהוב** גם מתואר כיצד זה – למרות שנראה כי המורה הולך ומבקש את ארוחתו, ואף נראה כאוכל אותה - למעשה לא אכל אותה, ולא היה לו שתן או צואה. ה **סוטרות של הבלתי ניתן להשגה** מסבירה גם כיצד

⁸ עטרת התובנות הנו חיבור ידוע של מאסטר Asanga על שלמות החוכמה, תירגולה והשלמתה.

גופם הקדוש של מי שהלכו לכך הינו כמו גוש זהב מוצק: אין שום חלל בפנים, אין אברים כמו קיבה או מעיים דקים או גסים. ואכן כך הדבר.

། རྩི་ནས་དག་སྦྱོང་མང་པོ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ལྷགས་ནས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་གྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ལན་གསུམ་
བསྐྱོར་བ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། ། །ཡང་དེའི་ཚེ་ཚེ་དང་ལྷན་པ་རབ་
འབྱོར་འཁོར་དེ་ཉིད་དུ་འདུས་པར་གྱུར་ཏེ་འདུག་གོ།

אז קרבה קבוצה גדולה של נזירים לעבר המבורך, ומשהגיעו אל קרבתו השתחוו והשיקו מצחם אל גגליו. תוך יראת כבוד הקיפוהו שלוש פעמים, ואז ישבו אל צידו האחד. באותו הזמן ישב עמם הנזיר הזוטר סוביהוטי, שהיה באותה הקבוצה.

། རྩི་ནས་དག་སྦྱོང་མང་པོ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱི་དྲུང་དུ་ལྷགས་པ་སྟེ་ཕྱིན་ནས་ལན་
གསུམ་བསྐྱོར་བ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། ། རེར་མ་ཟད།
དེའི་ཚེ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཡང་འཁོར་དེ་ཉིད་དུ་འདུས་ནས་འདུག་གོ། །

הסוטר מוספרת ש- אז קרבה קבוצה גדולה של נזירים לעבר המבורך, הקיפוהו שלוש פעמים, ואז ישבו אל צידו האחד; שפירושו שהם ישבו כולם יחד. לא רק זאת, אלא ש-באותו הזמן ישב עמם הנזיר הבכיר סוביהוטי, שהיה באותה הקבוצה.

། །གཉིས་པ་དངོས་གཞི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཐོག་མར་ཞུས་ཚུལ་དང་།
དེའི་ལན་རྣམས་རིམ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

כעת מתחיל השלב השני בביאורנו לסוטר, שהוא הסבר של גון הטקסט. לזה יש שני חלקים משלו: תיאור כיצד נתבקש הלימוד, ותיאור של סדרת התשובות שבאו בעקבות זאת. והרי הראשון מבין אלו:

། རྩི་ནས་ཚེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་སྟེ་ལས་ལངས་ཏེ་སློབ་གོས་ཕྱག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་
ནས་ཕུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ག་ལ་བ་དེ་ལོགས་
སུ་ཐལ་མོ་སྐྱར་བ་བཏུད་དེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅས་གསོལ་ཏོ།

אזי קם הנזיר הזוטר סובהוטי ממושבו, שמט את קצה גלימתו העליונה מכתפו האחת כאות של כבוד, כרע על הארץ על ברכו הימנית. תוך שהוא פונה לעבר המבורך, הצמיד את כפות ידיו מול ליבו, וקד קידה. אז פנה אל המבורך במלים הבאות:

དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་རང་གི་འདུག་པའི་སྣན་ལས་ཡངས་ཏེ། ལྷ་གོས་ཏེ་
སྣོད་གོས་ལྷག་པ་གཡོན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས། རྐང་པ་གཡོན་པའི་
མཐིལ་དང་། གཡས་པའི་ཕུས་མེའི་ལྷང་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཕྱོགས་
གལ་བ་དེར་ཐལ་མོ་སྐྱར་བ་བཏུང་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏེ།

טקסט המקור מתאר כיצד קם הנזיר הזוטר סובהוטי ממושבו, שעליו הוא ישב, שמט את קצה גלימתו העליונה מכתפו השמאלית כאות של כבוד, הוא הציב את כף רגלו השמאלית על הארץ, ואז גם כרע על הארץ על ברכו הימנית. תוך שהוא פונה לעבר המבורך, הצמיד כפות ידיו מול ליבו, וקד קידה. אז פנה אל המבורך במילים הבאות:

།བཅོམ་ལྷན་འདས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཚིན་པོ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་
པའི་དམ་པ་ཇི་སྣོད་པས་ཕན་བཏགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཚིན་
པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་དམ་པ་ཇི་སྣོད་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ནི། བཅོམ་
ལྷན་འདས། རོ་མཚར་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ། རོ་མཚར་ལགས་སོ།

הו, המבורך! אתה שהלכת לכך, שהשמדת את האויב, שהגעת לכליל הארה – רבות היטבת עם הבודהיסטות, הישיות הגדולות, תוך שנתת להם הנחיות רבות ערך; כל הנחיה שנתת הביאה לנו ברכה מרובה.

אתה שהגעת לכך, שהשמדת את האויב, שהגעת לכליל הארה, הענקת לבודהיסטות, לישויות הגדולות, הכוונה ברורה. הכוונה ברורה זו, הו המבורך, היתה עבורנו דבר נפלא. הו, אתה השרוי בעונג, הכוונה זו היא דבר נפלא באמת.

|དེ་ནས་ཚིག་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཏེ་བཟོད་ན། བཙམ་ལྷན་འདས་བྱོད་གྱིས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
 དཔའ་ཚེན་པོ་རྣམས་ལ་ཚོས་གྱི་སྒྲོ་ནས་འདི་ཕྱི་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་དམ་པ་
 མཚོག་ཇི་སྟེད་པ་ཅིག་མཛད་ནས་ཕན་གདགས་པ་དང་། ཡང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་
 རྣམས་ལ་གནས་དང་ཚོས་དང་བཀར་གདགས་པའི་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་
 གྱི་དམ་པ་ཇི་སྟེད་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་པར་མཛད་ན། བཙམ་ལྷན་འདས་འོ་མཚར་
 ཚེ་སོགས་ཞེས་གསོལ་ཏོ།

נוכל לומר בפשטות שסובוטי פונה אל הבודדה באומר:

הו, המבורך! אתה נתת הנחיות רבות ל בודהיסטיות, לישויות הגדולות⁹, ומבחינה רוחנית היו אלו הנחיות
 רבות ערך; ערך אולטימטיבי, לחייהם אלו ולחייהם הבאים. כל הנחיות שנתת, כל אחת ואחת, הביאה לנו
 אותה מידה של ברכה מרובה.

אתה גם הענקת לבודהיסטיות, על ידי שנתת להם שלושה סוגים של הכוונה ברורה. כיוונת אותם לעבר
 המקור, לעבר הדהרמה, ולעבר החוקים.

לאחר מכן אומר סובהוטי למבורך עד כמה זהו דבר נפלא וכו'.

|དེ་ལ་གནས་ནི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གཏད་པ་དང་། ཚོས་ནི་དེས་ཕན་འདོགས་
 བྱིད་དུ་བཅུག་པ་དང་། བཀར་བཏགས་པ་ནི་བྱང་སེམས་བྱིས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་
 ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱའོ་ཞེས་གཏད་པ་སྟེ་སྟོབ་དཔོན་ཀུ་མ་ལྷིའི་དགོངས་པའོ།

על פי מחשבתו של מאסטר קמלשילקה, המלה "מקור" כאן מתייחסת להפניית התלמיד לעבר המדריך הרוחני.
 המלה "דהרמה" כוונתה כאן כיצד אותו המדריך מנחה את תלמידו לעבר מה שמביא ברכה. ו-"חוקים" כאן
 מתייחס להכוונה של הבודדה: "אתה, בודהיסטוה שלי, חייב לפעול למען כל היצורים."

|བཙམ་ལྷན་འདས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་ཇི་
 ལྟར་གནས་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་དུ་གཟུང་བར་
 བགྱི། དེ་སྟེད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་།

⁹ "ישות גדולה" הנה תרגום למונח "מהסטווה", שהנו כנוי לבודהיסטווה ברמה השמינית (מבין 10 רמות) של בודהיסטווה, אלא שנראה כי בסוטר זה (וכן בשאר הסותרות של הפרג'נה פרמיטה) הכוונה פשוט לתת יתר משקל לישות הקדושה של הבודהיסטווה.

הו, המבורך! מה לגבי אותם בודהיסטויות שעלו בבטחה על דרך התמלה? כיצד ראוי שיחיו את חייהם? כיצד עליהם לתרגל? כיצד עליהם לשמור את מחשבתם?

כך שאל, ואז ענה ...

| ལྷན་ལུ་འདས་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་
པར་ལྷན་པས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བགྱི། ཇི་ལྟར་སེམས་
རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བགྱི། ཞེས་དོན་ཚན་གསུམ་ལྷན་སོ། | །གཉིས་པ་ལན་ལ།

זה מביא אותנו אל עצם האופן שבו התבקשה הסוטרה. סובוהוטי שואל הו, המבורך! מה לגבי הבודהיסטויות שעלו בבטחה על דרך התמלה? והוא מנסה את שאלתו בשלושה חלקים נפרדים: כיצד ראוי שיחיו את חייהם? כיצד עליהם לתרגל? כיצד עליהם לשמור את מחשבתם? וכעת, שנית, נסביר את תשובתו של הבודהה.

| བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཚེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏེ།
| རབ་འབྱོར། ལེགས་སོ། | ལེགས་སོ། | རབ་འབྱོར། དེ་དེ་བཞིན་ནོ། | དེ་དེ་བཞིན་
ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་
ཕན་གདགས་པའི་དམ་པས་ཕན་བཏགས་སོ། | དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་དམ་པས་ཡོངས་
སུ་གཏད་དོ།

ואז ענה המבורך לשאלתו של הנזיר הזוטר סובוהוטי:

כך נאה, סובוהוטי, כך נאה. כך הווה סובוהוטי, בדיוק כך: מי שהגיע לכך אכן היטיב עם הבודהיסטויות, הישיות הגדולות, בכך שנתן להם הנחיות רבות ערך. מי שהגיע לכך אכן העניק כיוון ברור לבודהיסטויות, לישויות הגדולות, תוך שהעניק להם הנחיות ברורות ביותר.

བཅོམ་ལྷན་འདས་རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་ལྟར་ལྷན་པ་ལ་ཐུགས་དགྱེས་ནས་ལེགས་སོ་
དང་དེ་ཡིན་པའི་བདེན་ཁ་གནང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གཏད་པར་ཞུས་གྱིས་བཞེས་སོ།།

המבורך שמח מאד לשאלתו של סובהוטי, ועל כן הוא עונה לו " כך נאה." לאחר מכן הוא מאשר את האמת שבדבריו של סובהוטי, באומרו ש- מי שהגיע לכך¹⁰ אכן העניק כיוון ברור לבודהיסטיות, לישויות הגדולות, תוך שהעניק להם הנחיות ברורות ביותר.

།རབ་འབྱོར། དེའི་ཕྱིར་ཉོན་ལ་ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་དང་། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ལྷགས་པས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ་དང་།
ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སེམས་རབ་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ངས་སྤོད་ལ་
བཤད་དོ།

ומכיוון שכך הדבר, הו סובהוטי, האזן נא היטב לאשר אומר, וחרוט היטב את דבריי על לוח ליבך, שכן אגלה אזנך כיצד ראוי שיחיו הבודהיסטיות שעלו היטב על דרך החמלה, כיצד עליהם לתרגל, וכיצד עליהם לשמור את מחשבתם.

རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན། ལེགས་པར་ཉོན་ལ་ལེགས་པར་ཡིད་ལ་མི་བརྗེད་པར་བྱུངས་
ཤིག་ཅེས་
དང་། བོང་དུ་ལྷན་པའི་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ་སོགས་གསུམ་སྤོད་ལ་བཤད་པར་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས།

"ומכיוון שכך הדבר", ממשיך הבודהה ואומר, "האזן נא היטב עכשיו לאשר אומר, וחרוט היטב את דבריי על לוח ליבך, לבל ישכח הדבר, שכן אגלה אזנך אתן לך את התשובה לאותן שלוש שאלות של כיצד ראוי שיחיו יצורים אלו, וכו'."

།བཅོམ་ལྷན་འདས། དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསོལ་ནས་ཚེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ལྟར་ཉན་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་
སྤྲུལ་དོ།

"הו, המבורך! כך יהיה", ענה הנזיר הזוטר סובהוטי, וישב להאזין כפי שהורה המבורך. אז פתח המבורך במלים הבאות:

¹⁰ מי שהגיע לכך" הוא אחד הכינויים לבודהה. בסנסקריט: Tathagata.

ལན་ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསོལ་ནས་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་གྱི་གསུངས་པ་ལྟར་མཉན་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་
 འཆད་པར་འགྲུབ་བ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། །རབ་འབྱོར་འདི་ཉན་ཐོས་གྱི་ཚུལ་
 བཟུང་བ་ཅམ་མ་གཏོགས། དོན་ལ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྤུལ་པར་སྤང་ལ། ལྷོན་པས་
 ཡུམ་གསུངས་པའི་ཚེ་རབ་འབྱོར་ཉིད་ཡུམ་གྱི་མདོ་ཐོག་མར་འཆད་པ་པོར་བསྐྱོས་ཏེ་
 དགོངས་གཞི་ཆེའོ།

בתשובתו אומר סובהוטי למנצח: "כך יהיה". ויושב להאזין כפי שהורה המבורך. אז פתח המבורך את הסברו במלים הבאות.

סובהוטי זה, דרך אגב, הינו אך מעמיד פנים כתלמיד: למעשה נראה שהוא מופע של מנג'ושרי עצמו! בשעה שלימד המורה את הסותרות של אם הבודהות¹¹, הוא מינה לא אחר מאשר את סובהוטי לתת את מילות הפתיחה – ויש משמעות מיוחדת לסיבה שעשה זאת.

།གཞུང་གི་བསྐྱུས་དོན་ལ་སློབ་དཔོན་ཀུ་མ་གྲི་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བ་ལོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སློབ་བ་དང་། གཞུགས་སྐྱོ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་ནས། སངས་རྒྱས་གྱིས་
 ཡོངས་སུ་བཅོལ་བའི་བར་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་ཅིང་། དེའི་དང་པོ་བཅུ་དྲུག་ནི་མོས་སློབ་
 གྱི་ས་དང་། དེ་ནས་གཅིག་ནི་ལྷག་བསམ་དག་པའི་ས་དང་། བཅོ་བརྒྱད་པ་ནི་སངས་
 རྒྱས་གྱི་ས་དང་སྐར་ནས་འཆད་དོ། །འདིར་ཅུང་ཟད་བསྐྱུས་ནས་འཆད་པར་འདོད་
 པས་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི།

ובאשר למבנה הכללי של הטקסט, מאסטר קמלשילה נותן את חיבורו באמצעות שמונה-עשרה נקודות שונות. אלו פותחות בקישור הטקסט עם השאיפה להארה, אחר כך אל השלמויות, ואחר כך הוא דן בשאיפה להשגת הגוף הפיזי של הבודהה. ולאחר שהשלים את השאר, הוא מגיע לבסוף אל החלק שבו הבודהה משלים את הכרותו.

¹¹ "אם הבודהות" הלא הן הסותרות על שלמות החוכמה.

מאסטר קמלשילה נותן את חיבורו תוך שהוא קושר את שש-עשרה הנקודות הראשונות מבין אלו אל הרמות של אלו שפועלים מתוך מישאלה. הנקודה הבאה הוא קושר עם הרמות של אלו שפועלים תוך לקיחת אחריות אישית. לבסוף, נקודה מס' שמונה-עשרה מתייחסת לרמתו של הבודהה.

בכוונתי לתת כאן הסבר שהוא מעט יותר תמציתי, ואתחיל עם החלק שמתייחס לשאיפה להארה.

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 2: ריקות והשאיפה להארה

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

འཇམ་འགྲོལ། འདི་ལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་
འདི་སྣམ་དུ། བདག་གིས་ཇི་ཅམ་སེམས་ཅན་དུ་བསྐྱབས་བསྐྱས་པ་སྐོང་ལས་སྐྱིས་
པའམ། མངལ་ནས་སྐྱིས་པའམ། རྟོད་གཤེར་ལས་སྐྱིས་པའམ། བརྒྱུས་ཏི་སྐྱིས་
པའམ། གཞུགས་ཅན་ནམ། གཞུགས་མིང་པའམ། འདུ་ཤེས་ཅན་ནམ། འདུ་ཤེས་
མིང་པའམ། འདུ་ཤེས་མིང་འདུ་ཤེས་མིང་མིན་ནམ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཇི་ཅམ་
སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པས་བཏགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཡུང་པོ་ལྷག་མ་མིང་པའི་སྲུ་
ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་སྲུངན་ལས་བརྒྱའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་
ཚད་མིང་པ་ཡོངས་སུ་སྲུངན་ལས་བརྒྱས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་སྲུ་
ངན་ལས་བརྒྱས་པར་གྱུར་པ་མིང་དོ། །སྣམ་དུ་སེམས་བསྐྱིད་པར་བྱའོ།

הו, סובהוטי! הבודהיסטות שעלו בבטחה על זרך החמלה, כך ראוי שיחשבו בשעה שמתעוררת בלבם השאיפה להארה:

"אני אהיה זה שיביא לנירוונה את כל המון היצורים החיים, כל אחד מבין אלו שנקבצו בכל צורות הקיום השונות: אלו שנולדו מרחם, ואלו שבאו מביצה, ואלו שנוצרו מחום ולחות, ואלו שנוצרו בדרכי נס; אלו שיש להם גוף, ואלו שאין להם גוף; אלו שהם בעלי יכולת המשגה, אלו שהם משוללי יכולת המשגה, ואלו שאינם בעלי יכולת המשגה אך גם אינם משוללי יכולת המשגה;

ככל שירבו היצורים לרוב, ובכל יקום שבו הם חיים – כל מי שמכונה בתווית של 'יצור חי' – את כל אלו אביא לנירוונה מלאה, למקום שמעבר לכל צער, מקום שבו לא נותר אף אחד מן המצבורים של אדם.

ישנם "אלו שהם בעלי יכולת המשגה", והכוונה ליצורים החיים בכל הרמות פרט לאלו הידועות בשם "התוצאה הגדולה" ו"שיא הקיום". וישנם "אלו שהם משוללי יכולת המשגה", וזה מתייחס לאותו חלק של היצורים החיים ברמה של התוצאה הגדולה. בנוסף לכך ישנם היצורים הנולדים ברמה של שיא הקיום: אלו שאין להם המשגות גסות, אך שאינם מן הסוג של אלו אשר אין להם שום המשגות בכלל.

בקצרה, הנקודה היא שאני מדבר על כל היצורים: כל מי שמכונה בתווית של 'יצור חי' – את כל אלו אביא לנירוונה מלאה, למקום שמעבר לכל צער, היכן שלא נותרה יותר אף אחת מן הקיצוניות – ושבו לא נותר אף אחד משני סוגי המכשולים, וגם לא אף אחד מן המצבורים של אדם.

དོན་བསྐྱུ་ན་སེམས་ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་
ཀྱི་སྐུ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །སེམས་ཅན་ཀུན་སྐྱེ་བ་བསྐྱེལ་
གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་ལས་སྐྱོབ་འདོད་ཀྱི་སྤྲིང་ཇི་ཆེན་པོ་སྣོན་དུ་བཏང་ནས་སྤང་འདས་
མཐར་ཐུག་ལ་འགོད་འདོད་ཀྱི་སེམས་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤར་བསྐྱེད་ཟིན་པ་
ཞིག་ཡིན་ན་ནི་བསྐྱེད་པ་དེ་གསལ་བཏབ་སྟེ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པའོ།

אם נסכם, אותם הבודהיסטות מפתחים את השאיפה על מנת להביא את כל אותם היצורים השונים למצב של נירוונה שבו לא נותרה יותר אף אחת מן הקיצוניות; להביא אותם לגוף הדהרמה, לגוף המהות של הבודהה. ההתייחסות כאן היא למישהו המייצר את השאיפה לראשונה, או למישהו שייצר אותה בעבר. הראשון מבין שני אלו תירגל את רגש החמלה הגדולה, שבה אדם מבקש להגן על כל היצורים מפני כל אחד מבין שלושת סוגי הסבל שהם סובלים. זה מכין אותו לחוות את אותו המצב של התודעה שבו הוא מתכוון להוביל את כל היצורים החיים לנירוונה אולטימטיבית. השני מבין אלו, זה שכבר פיתח את השאיפה, ממקד שנית את תודעתו על משימתו, ובכך מגביר את עצמת השאיפה.

སྐྱེ་གནས་བཞི་ལས་སྦྲོང་སྐྱེས་ནི། མི་དང་སྐུ་དང་བྱ་སོགས་ལ་ཡོད་ཅིང་། མངལ་
སྐྱེས་ནི་མི་དང་དུད་འགོ་དང་ཡི་དུགས་ལའང་ཡོད་དོ། །དོད་སྐྱེས་ལ་ཕྱི་འོ་དངོས་པོ་
ལོ་ཉོག་སོགས་མང་ཡང་མི་ལ་རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་བོ་སྐྱེས་ལྟ་བུ་དང་དབྱར་དུས་སུ་སྐྱེས་པའི་
འབྲུ་སྲིན་པལ་ཆེར་རོ། །བརྗམས་སྐྱེས་ནི་བསྐྱེལ་པ་དང་པོའི་མི་རྣམས་དང་ལྷ་དང་
དབྱལ་བ་པ་རྣམས་དང་བར་དོ་བ་དང་ལྷ་མིན་དུད་འགོ་ལའང་ཡོད་དོ། །མི་ལ་སྦྲོང་
སྐྱེས་ནི་སྣོན་པའི་དུས་སུ་དགོ་བསྐྱེན་མ་ས་ག་ལས་སྦྲོང་མང་པོ་དང་དེ་ལས་བྱ་མང་པོ་
ཞིག་བྱང་བར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།

להלן הסבר קצר על ארבעת סוגי הלידה. לידה מביצה קיימת בין בני אדם, נחשים, עופות ויצורים אחרים. לידה מרחם ניתן למצוא בין אנשים וחיות, והיא גם אחת מצורות הלידה של הרוחות התאבות. ישנן דוגמאות רבות שלא מעולם החי של צמיחה מהחום ולחות – יבולים וכו', אלא שבין בני האדם היה המקרה של המלך שנקרא "שנולד מן הראש". מרבית החרקים הנולדים בקיץ נולדים גם הם בדרך זו. לידה בדרך נס קורית אצל האנשים המופיעים בראשיתו של עולם, אצל יצורי העונג, יצורי גיהנום, יצורי הברדו, ויצורי עונג למחצה. זוהי גם אחת מצורות הלידה של חיות. דוגמה ללידה מביצה בין בני האדם היא זו של סגה, אשה בעלת נדרי חיים בזמנו של הבודהה. היא נתנה מספר רב של ביצים, ומביצים אלו יצאו בנים רבים.

འགོང་གི་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྒྲོན་སེམས་དང་
 འཇུག་སེམས་གཉིས་ཏེ། གཙོ་བོར་ཚོགས་སྒྲུབ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་དགོངས་པར་
 སེམས་སྟོ།

התיאור הנ"ל מתאר את אופן המחשבה של אדם בשעה שהוא חווה את השאיפה ה"כוזבת" להארה. הוא מתייחס הן לשאיפה שבמשאלה והן לשאיפה של עשייה. הוא חל בעיקר על השאיפה כפי שהיא נחווית בדרך הצבירה ובדרך ההכנה.

འསེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་གཞན་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་
 འདོད་ཅན་གྱིས་སི་ཚོག་གི། །རང་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཞིག་ངས་པར་
 དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱམས་པས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་
 རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་དོན་ཕྱིར་ཞེས་པས་གཞན་
 རྒྱང་འདས་ལ་འགོད་འདོད་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་འདོད་ཅེས་རང་རྫོགས་བྱང་
 ཐོབ་འདོད་ཞིག་དགོས་ཞེས་བཤད་དོ།

כדי שהשאיפה להארה תהיה שלמה, על כל מאפייניה, אין זה די פשוט לשאוף להוביל את כל היצורים האחרים להארה. עליך לשאוף להשיג מצב זה גם עבור עצמך. זוהי בדיוק הסיבה מדוע מאיטְרִינָה קבע שהשאיפה להארה הריהי "שאיפה להשיג כליל הארה למען כל הבריאה". החלק האומר "למען כל הבריאה" מתכוון לציין שעליך להוביל יצורים אחרים לנירוונה, בעוד אשר החלק שאומר "שאיפה להשיג כליל הארה" מתכוון שעליך לשאוף להשיג הארה בעצמך.

།སེམས་བསྐྱེད་དེ་བདག་མིང་རྟོགས་པའི་ལྷ་བས་ཟིན་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་
 །ལྷར་སེམས་ཅན་ཚད་མིང་པ་ཞིག་མི་གནས་པའི་སྲུང་འདས་ལ་ཡོངས་སུ་འགོད་པར་
 །འདོད་ཅིང་། བཀོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་སེམས་ཅན་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་སྲུང་ན་
 །ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མིང་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

לורד בודהה רוצה שנבין שהשאיפה להארה חייבת בטובל בתוך ראייה נכונה שבה אדם תופס שלשום דבר אין
 קיום עצמי. זוהי הסיבה שהוא אומר שעלינו לפתח שאיפה להארה אשר בה אנו מתכוונים להוליך את כל
 המון היצורים אשר אין שיעור למספרם אל הנירוונה שמעבר לשתי הקיצוניות, ואשר בה בעת אנו מבינים
 כי אם נצליח להביאם לנירוונה מלאה, לא יהיה בנמצא אף יצור חי שהשיג זאת, ואשר הוא קיים
 באופן אולטימטיבי.

།འདིར་སྲུང་ན་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་སྲུང་ན་ནི་ལས་ཉོན་གཉིས་དང་སྲུག་བསྐྱེད་ཏེ་དེ་ལས་
 །བསྐྱེས་པ་ནི་ལས་ཉོན་དང་སྲུག་བསྐྱེད་ལས་ཐར་པ་འམ་འདས་པའི་སྲུང་འདས་སོ།
 །དེས་ན་བསྐྱེས་ཞེས་པ་ནི་སྲུང་འདས་དང་དེ་ལ་འགོད་པའི་དོན་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ།
 །གཞུང་འདིས་སོ་སྐྱེ་ལ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཇེས་མཐུན་པ་ཞིག་བསྟན་ཅིང་། དོན་
 །དམ་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་དོ།

המונח הטיבטי ל "נירוונה" פירושו "לעבור אל מעבר לצער". ה "צער" המוזכר כאן מתייחס לצירוף של
 קארמה ונגעים רוחניים, וכן לסבל. הנירוונה שאליה אתם שואפים להביא את כל היצורים מתייחסת אם כן
 למצב שבו הם חומקים מן הצירוף של קארמה ומחשבות נגועות, ועמם גם כל סבל: פירושה הוא לעבור אל
 מעבר לאלו. זוהי הסיבה מדוע השימוש בפועל זה שהוא יוצא דופן בטיבטית מתייחס לא רק לנירוונה, אלא גם
 לעשייה של הבאת משהו לנירוונה. טקסט המקור כאן מתכוון להמחיש שגם יצורים רגילים ייתכן שיהיה להם
 דבר מה הדומה לשאיפה האולטימטיבית להארה. הוא גם מצביע על קיומה של השאיפה האולטימטיבית
 להארה, שהיא נחלתם של אריות בלבד.

།སློབ་དཔོན་ཀུ་མ་ལ་ལྷོ་ལས། ལྷ་བས་འདིར་ལྷ་བའི་སྐྱོར་མང་པོ་ཞིག་བཤད་ཅིང་།
 །དེ་ཡང་འདིའི་གཞུང་འོག་མ་ནས་མི་སྣོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་སྲུང་ནས་གསུངས་པའི་
 །དོན་ཤེས་པ་ལ་དགོས་པའི་དབང་དུ་མཛོད་པ་ཡིན་པས་གལ་ཆེ་ཡང་། འདིར་མང་དུ་
 །འགྱུར་དོགས་ནས་བསྐྱེས་ཏེ་མཚོན་ཅོམ་མཛོད་ན།

בנקודה זו בביאורו מציג מאסטר קמלשילה מידה רבה של הסבר הנוגע בראייה נכונה של המציאות. הוא עושה זאת משום הבנתו שרקע זה הוא חשוב להבנה נכונה של יתר טקסט המקור, שניתן כולו תוך התייחסות לראייה נכונה של ריקות. אילו עשיתי זאת גם אני בביאורי זה, חוששני שהסבר זה היה הופך לארוך מידי עבור הקורא, ולכן אכסה כמה מנקודות אלו כעת, וזאת רק באופן המתומצת ביותר, לתת לכם את הטעם.

ཀུན་གྲང་གི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐ་སྐད་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་གི། །དོན་དམ་
 དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་དཔྱད་མི་བཟོད་ཅིང་བཏགས་དོན་མི་ཚླེད་དེ། །དེ་
 ལ་དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་ན་འགོག་སླ་བས་ཐོག་མར་དགག་བྱ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་བཟོད་ན།

כל אחד ואחד מן האובייקטים הקיימים, בין אם הוא שייך לצד הנגוע של הקיום או לצד הטהור, קיומו נקבע אך ורק באמצעות מושגים. אם ננסה לנתח באמצעות היגיון הבוחן את קיומו של האובייקט במובן אולטימטיבי, הרי שאין אובייקט אשר יעמוד בניחות שכזה, ולא נצליח לאתר את הדבר אשר לו ניתנה התווית. ומאחר שהדבר שאנו מפריכים את קיומו קל יותר להפרכה אם נוכל תחילה לזהותו היטב, אדבר תחילה מעט אודות מהו דבר זה שאנו מפריכים.

དགག་བྱ་ལ་སྦྱར་འདོད་ཚུལ་མང་ཡང་འདིར་དབུ་མ་ཐམས་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་
 བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། དེ་དག་ཚློག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན།
 །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚློག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་
 །ཞེས་སོགས་དང་། ཇེས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཚེས་རྣམས་ཚློག་པའི་དབང་
 །གིས་བཞག་པར་གསུངས་ཏེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ཚློག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་དང་ཚློག་
 པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་པ་མང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

באופן כללי נוכל לומר שישנן עמדות שונות באשר למהותו של האובייקט שאת קיומו אנו מפריכים. אלא שכאן אתן אך ורק הסבר התואם את אסכולת המסקנה (Prasangika) שבאסכולת דרך האמצע (Madhyamika). ישנה סוטרה האומרת: "כל אלו נקבעים באמצעות מושגים". ¹² **הביאור לארבע מאות** מכיל אף הוא שורות כגון זו האומרת: "הקיום עצמו יכול להתקיים אך ורק בשל קיומם של מושגים, ו...". האדון ¹³, בספרו **הארית המחשבה הנכונה** אומר גם הוא ש "שורות אלו [מן הסוטרה] מתארות כיצד כל הדברים הקיימים נקבעים בכוחם של מושגים; ואנו פוגשים הסברים רבים אחרים שכל האובייקטים הקיימים פשוט מקבלים את כינויים באמצעות המושגים שלנו, וקיומם נקבע אך ורק מכוחם של מושגים אלו."

¹² טקסט ידוע של מאסטר אַרְיֵנוּה על דרך האמצע.
¹³ הכוונה לג'ה צונגקהפה, והטקסט המוזכר הינו טקסט מפורסם על ריקות.

ཚོས་ཐམས་ཅད་ཉོག་པས་བཏགས་པའི་དཔེ་ནི། ཐག་པ་ཁ་བོ་ཡུལ་མི་གསལ་བ་ན་
 གནས་པའི་ཚོ་ཁ་ཅིག་ལ་འདི་སྐུལ་ལོ་སྦྱུང་པའི་སྒོ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚོ་ཐག་པ་དེའི་
 ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་གང་ཡང་སྐུལ་དུ་མིང་གྲང་། དེ་ལ་སྐུལ་ལོ་སྦྱུང་པའི་སྐུལ་ནི་
 ཉོག་པས་བཏགས་པ་ཅོམ་དུ་འཆར་རོ།

ישנה מטפורה המשמשת לתאר כיצד כל הדברים הקיימים מקבלים תוויות באמצעות המושגים שלנו. אם
 תשים חתיכת חבל שעליו דוגמת פסים באיזו פינה חשוכה, יש אנשים שיקבלו את הרושם כי זהו נחש. האמת
 היא שאין בחבל מאומה מן הנחש: לא בחבל כשלם, ואף לא באחד מחלקיו. למרות זאת, אותו אדם תופס
 את החבל כנחש, ונחש זה הוא דוגמה לדבר שמופיע כדבר המתוּיג באמצעות מושג.

།དེ་བཞིན་དུ་ཡུང་པོ་འདི་ལ་བཏེན་ནས་ངའོ་སྦྱུང་དུ་འབྱུང་ཡང་། ཡུང་པོའི་ཚོགས་པ་
 དང་རྒྱན་དང་ཆ་ཤས་གང་ཡང་ངའི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱ་མིང་ཅིང་། ཡུང་པོ་ལས་
 ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཞན་ཞིག་གྲང་ངའི་མཚན་གཞིར་བཟུང་མིང་པས། ང་དེ་ནི་ཡུང་པོ་ལ་
 བཏེན་ནས་བཏགས་པ་ཅོམ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྲིས་གྲུབ་པ་མིང་དོ།

באופן דומה, המצבורים של החלקים המרכיבים אותנו משמשים כבסיס עבורנו לקבלת הרושם "זה אני".
 למעשה לא קיים במצבורים אלו דבר, בין בשלמותם, או בהמשכיותם לאורך זמן, או ברכיביהם השונים,
 שאותו נוכל לאתר בתור מה שהוא ייצוג בפועל של "אני". בה בעת גם אין דבר אחר כולשהו, דבר שהוא
 בטבעו נפרד ממצבורים אלו של חלקינו השונים, שאותו נוכל להחשיב כייצוג של "אני". מכיוון שכך, "אני"
 זה הוא אך ורק תווית שאנו נותנים למיצבורי החלקים שמרכיבים אותנו; אין שם דבר הקיים מצידו הוא.

།དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པའི་རིན་ཆེན་འབྲིང་བ་ལས།
 །སྐྱིས་བུ་ས་མིན་རྒྱ་མ་ཡིན།
 །མི་མིན་རྒྱུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན།
 །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན།
 །དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱིས་བུ་གང་།

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་མིན་ནས་རྣམ་ཤེས་མིན་ཞེས་པས་སྐྱེས་བུའི་ཁམས་དྲུག་གི་ཆ་
 ཤས་རེ་རེ་བ་དང་། གུན་མིན་ཞེས་པས་ཁམས་དྲུག་གི་ཚོགས་པ་སྐྱེས་བུའི་བདག་ཏུ་
 འཛོག་པ་བཞག་ཅིང་། གང་པ་སྤྱི་མས་ཁམས་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བདག་
 བཞག་གོ། །

כך גם עולה מ *מחרוזת אבני החן*¹⁴ של הרמב"ם [נגר'וניה]:

האדם איננו יסוד האדמה,
 או זה של המים, האש, האוויר,
 לא זה של מרחב, וגם לא תודעה,
 וגם אין הוא הסך הכול של כולם;
 אך האם יש אדם שמאלו נפרד?

בבית זה, החלק שמדבר על כך ש"איננו יסוד האדמה" ועד ל"גם לא תודעה" מתכוון להפריך את האפשרות
 למצוא את טיבעו העצמי של האדם באחד מששת היסודות המרכיבים את הישות, כשכל אחד מאלו נלקח
 לחוד. המילים "אין הוא הסך הכל של כולם" באות להכחיש שניתן למצוא את טבעו העצמי באוסף של כל
 חלקיו, כשהם נלקחים כשלם. השורה האחרונה של הבית מכחישה את קיומו של טבע עצמי שכזה שהוא נפרד
 מאותם היסודות.

འོ་ན་སྐྱེས་བུ་སྣེ་གང་ཟག་ཇི་ལྟར་འཛོག་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

།སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་སྤྱིར།

།ཡང་དག་མ་ཡིན་ཇི་ལྟར།

།དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་།

།འདུས་སྤྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན།

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་སྐྱེས་བུ་ནི་རང་གི་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་སྤྱིར་

དུ་བཏགས་པ་ཅམ་མ་གཏོགས། ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་གོ།

כיצד אם כן נוכל לבסס את קיומה של הישות (שכמוהו כאן כאדם)? אותה היצירה גם אומרת:

¹⁴ *Ratnavali*, טקסט ידוע של מאסטר נגר'וניה.

བདག་ཅི་འདྲ་བར་དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཚེས་ཀུན་ཤེས།

ཞེས་དང་།

בקצרה, ככל שנחפש את הישות שמכונה על ידנו בתווית "אני", לא נצליח למוצאה; למרות זאת, דבר זה מתפקד באופן קונבציונלי ותקף, במובן של אשליה או מקסם. וזה נכון לגבי כל תופעה שהיא. וכך טוענת [הסוטר] **הקצרה** [על שלמות החוכמה]:

דע כי כל היצורים החיים כמוהם כאותו "אני",
ודע כי כל התופעות כמותן כיצורים החיים.

ཉིང་ངེ་འཇིན་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་།

ཇི་ལྟར་བྱོད་གྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི།

ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་སློབ་སྦྱར་བུ།

ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་སོགས་གྱི་ཚེས་རྣམས་ཀྱང་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་

ཅུ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། རང་བཞིན་གྱིས་སློང་པར་ཤེས་དགོས་པ་ལ་དགོངས་

ནས་དངོས་པོ་ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱའོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་

སོ།

והסוטר **מלך הריכוז**¹⁶ אומרת גם היא:

את אשר הצלחת להבין אודות ה "אני",
עליך ליישם גם ביחס לכל הדברים.

כל זה חל גם על תופעות כגון נתינה וכו', הן קיימות אך ורק באמצעות מתן כינוי של מושג; ומתוך מחשבה לעזור לנו לתפוס דברים אלו כריקים מכל טבע עצמי, אמר הבודהה דברים כגון: "בצע את נתינתך בלי לשהות בדברים"¹⁷.

¹⁶ שם הסוטר בסנסקריט *Samadhiraja Sutra*.

¹⁷ "לשהות בדברים" הוא ביטוי חוזר בסוטר ובביאור שלפנינו, שפירושו להאמין או לתפוס דברים כקיימים מצדם הם.

།གནད་ཆེ་བ་འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཇི་སྲིད་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་ལས་མ་གྲོལ་
ཅིང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཇེས་སུ་བཟུང་
ཡང་ཐར་པ་ཐོབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་གྱིས།

།གང་དག་སྟོང་ཉིད་མི་ཤེས་པ།

།དེ་དག་ཐར་པ་བསྟེན་མ་ཡིན།

།འགྲོ་དུག་སྲིད་པའི་བཙོན་རར་ནི།

།མྱོངས་པ་དེ་དག་འཁོར་བར་འགྱུར།

།ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འཕགས་པ་ལྷས་ཀྱང་། དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་ཐར་པ་
མིན་ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་མང་ངོ་།

וזה הדבר החשוב ביותר שעלינו להבין: כל עוד אנו כבולים בשלשלאות של אחיזה בדברים כקיימים מצד עצמם, וכל עוד טרם קלטנו את המשמעות של ריקות, לעולם לא נוכל להשיג שחרור, אפילו אילו הופיע הבודהה בעצמו וניסה להוליך אותנו לשם. כל זה נתמך בדבריו של נגרג'ונה:

למי שאינם מבינים ריקות
החופש כלל אינו אפשרי;
בבורותם יאלצו לשוב ולסוב
בכלא של ששת סוגי הלידות.

וגם מאסטר אריידווה אמר ש "אין חופש למי שאחוזים בדברים". וישנן ציטטות רבות מעין זו.

།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འགྱུར། གལ་ཏེ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་
ཤེས་འཇུག་ན། དེ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་ངོ་།

ומדוע זה כך, סובהוטי? משום שאילו היה אותו בודהיסטווא תופס בליבו את אותו היצור כיצור חי, הרי שכלל לא היינו יכולים לקרוא לו בשם "בודהיסטווא".

།ལོང་གི་ཕྱོ་ནི། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སེམས་ཅན་གང་ཡང་སྤང་འདས་ཐོབ་པ་མེད་
 པར་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་
 ནས་གལ་ཏེ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་གང་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་
 པའི་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དེ་བདག་མིད་ཏོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་
 སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱའོ།

וכאן אנו חוזרים למקום שעזבנו בטקסט המקור. אדם עשוי לשאול: ומדוע זה כך? מה יכולה להיות הסיבה
 לטענה שעלינו לפתח את השאיפה להארה תוך שאנו מבינים שאין כלל בנמצא יצור הקיים באמת שמשיג
 אותה? לורד בודהה קורא תחילה ל**סובהוטי** בשמו, ואחר כך מסביר מדוע **לא** היינו יכולים לקרוא לשום
 בודהיסטווה "**בודהיסטווה** שהבין את המשמעות של העדר טבע עצמי", אילו היה אותו בודהיסטווה **תופס**
בליבו את אותו היצור כיצור חי הקיים באמת.

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 3: ריקות והגופים של הבודהה

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

དེ་ཅི་འི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་
སྦྱིན་པ་དེ་འི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི། རབ་འབྱོར། ཚད་གཟུང་བར་སླ་བ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ།

ומדוע זה כך? הו, סובהוטי, אותו בודההיסטווה שנתניתו אינה שוהה, סובהוטי, לא יהיה זה קל
לאמוד את מידת החסד שהוא צובר על ידי אותה הנתינה.

ཁད་ན་འཇིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་སྦྱིན་སོགས་ལས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་མོད།
ཁད་ན་འཇིན་གྱིས་བཅིངས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྦྱོན་སྦྱིན་སོགས་བསྐྱབ་པ་ན་བསོད་
ནམས་ལྷག་པར་ཆེ་བར་ངས་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཅི་འི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དེ་འི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེ་
བའི་མཐའ་ཚད་ནི་གཞན་གྱིས་གཟུང་བར་སླ་བ་མིན་ཏེ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ།

אמנם נכון הוא שאדם הכבול למציאות הכוזבת [כלומר, נאחז בקיום עצמי], יכול לצבור מצבורים גדולים של
חסד כתוצאה מנתינה וכו', אלא שאדם שהשתחרר מכבלי האחיזה במציאות הכוזבת, צובר באמצעות הנתינה
וכו' מצבורי חסד אשר לבטח עולים בהרבה על קודמו. וכדי להדגיש נקודה זו הבודהה אומר: ומדוע זה כך?
הו, סובהוטי, הבודההיסטווה שנתניתו אינה שוהה, סובהוטי, לא יהיה זה קל לאמוד את מידת גבולות
החסד שהוא צובר על ידי אותה הנתינה. למעשה, יהיה זה קשה למדי למדדה.

|རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྣམ་དུ་སེམས། འདར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཚད་གཟུང་བར་
 སྤྲེལ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་ནི། མ་ལགས་སོ།
 |བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་དང་། ལུབ་དང་། བྱང་དང་།
 ལྷོ་དང་། འོག་གི་ཕྱོགས་དང་། ཕྱོགས་མཚམས་དང་། ཕྱོགས་བཅུའི་ནམ་མཁའི་
 ཚད་གཟུང་བར་སྤྲེལ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་ནི།
 མ་ལགས་སོ། |བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར། དེ་བཞིན་དུ་
 བྱང་ལུབ་སེམས་དཔའ་གང་མི་གནས་པའི་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
 ཡང་ཚད་གཟུང་བར་སྤྲེལ་པ་ཡིན་ནོ།

הו, טובהוטי! מה דעתך? האם יהיה זה קל לאמוד את מידת המרחב שממזרח לנו?

וטובהוטי ענה ביראת כבוד:

הו, המבורך, לא יהיה זה קל כלל ועיקר.

והמבורך המשיך ושאל:

ובדומה לכך, האם יהיה זה קל לאמוד את מידת המרחב בכל אחד מן הכיוונים הראשיים
 שמדרום לנו, ממערב לנו, או מצפון לנו, או מעלינו, או מתחתינו, או בכל אחד מן הכיוונים
 האחרים? האם יהיה זה קל לאמוד את מידת המרחב בכל אחד מעשרת הכיוונים מן המקום בו
 אנו נמצאים?

וטובהוטי ענה ביראת כבוד:

הו, המבורך, לא יהיה זה קל כלל ועיקר.

והמבורך המשיך ואמר:

הו, טובהוטי! בדומה לכך, לא יהיה זה קל לאמוד את מידתו של מצבור החסד שצובר
 הבודהיסטויה בעת שהוא נותן נתינה שאינה שוהה.

|དེའི་དཔེ་སྟོན་པ་ནི། འདར་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་ནམ་མཁའི་ཚད་གཟུང་བ་སྤྲེལ་
 མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དཔེ་བསྟན་པའི་དོན་
 བསྟུས་སོ།

རྣམ་པ་ན། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་དེ་ལྟར་བལྟ་བ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་
 གསོལ་ཏེ། ཅུང་ཟད་དབྱེ་བ་ནི་མཚན་དཔེ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟ་བར་མི་བགྱིད་དེ། དེ་ཅིའི་སྣང་དུ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་མཚན་དཔེ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་
 དུ་སྐྱེ་མ་ལྟར་ཡོད་པར་གསུངས་ཀྱི། དོན་དམ་པར་མཚན་དཔེ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་མ་
 མཚིས་པའི་སྣང་དུ་འོ་ཞེས་གསོལ་ཏེ།

החסד הנצבר כתוצאה מנתינה והשאר מביא לנו את הגוף הפיזי של הבודה, וגוף זה מעוטר בסימנים השונים.
 המילים "הו, סובהוטי! מה דעתך?" פירושן: "הו, סובהוטי! הפנה את מחשבתך לנושא זה, וחשוב כיצד יכול
 דבר זה להיות – הרהר אודותיו."

אזי שואל הבודה את סובהוטי: "נניח לרגע שיש בגופו של מישהו סימנים נשגבים¹⁸, או שני הגופים של מי
 שהגיע לכך. האם זה בפני עצמו מחייב אותנו לראות אדם זה, כלומר להניח שהוא מי שהגיע לכך? מה
 דעתך?"

סובהוטי עונה לבודה במלים הפותחות ב: "לא ולא, המבורך! לא נוכל לראות...". בנקודה זו עלינו לעשות
 הבחנה קלה. אל לו לאדם להסיק בהכרח את המסקנה כי מישהו הוא מי שהגיע לכך רק משום שיש בגופו
 סימנים נשגבים. "ומדוע לא?" אומר סובהוטי. הוא עונה בעצמו באמרו: "משום שבשעה שזה שהלך
 לכך תאר בעצמו את הסימנים הנשגבים של מי שהלכו לכך, הוא גם טען שהם קיימים באופן כוזב, כמו
 אשליה. סימנים מעין אלו הקיימים באופן אולטימטיבי, הם כלל לא קיימים."

།རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྣམ་དུ་སེམས། མཚན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ཙམ་དུ་རྩུན་ནོ།
 །ཇི་ཙམ་དུ་མཚན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་མིད་པ་དེ་ཙམ་དུ་མི་རྩུན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ལ་མཚན་དང་མཚན་མིད་པར་བལྟའོ། །དེ་སྣང་ཅེས་བཀའ་སྣུལ་པ་དང་།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཚོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྣང་ཅེས་གསོལ་ཏེ།

הו, סובהוטי! מה דעתך? הסימנים הנשגבים הם עצמם כוזבים. במידה שאין הם כלל קיימים,
 הרי שהסימנים הנשגבים הם בלתי כוזבים. כך גם יש לראות את זה שהלך לכך: כמי שאין לו
 כל סימנים, כל סימנים שהם.

כך אמר, ואז פנה הנזיר הזוטר סובהוטי אל המבורך ואמר:

¹⁸ על פי המסורת גוף המופע הראשי של הבודה מצוין בסימנים נשגבים, שבהם 32 סימנים ראשיים ו-80 סימנים משניים.

|གཟུགས་སྐྱའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་ནི་རི་མོས་བྲིས་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལྷར་རྒྱེན་
 ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་བརྟན་པའི་གནས་ཚུལ་ཡིན་གྱི། བདེན་པའི་རང་
 བཞིན་མིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་ཅི་ཅམ་དུ་མཚན་
 སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་ཅམ་དུ་བརྟན་ནོ་ཞེས་གསུངས། འོ་ན་མི་བརྟན་པ་གང་ཞེ་ན།
 ཇི་ཅམ་དུ་མཚན་དཔེ་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཅམ་ནི་མི་བརྟན་
 ཞིང་བདེན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་དང་མཚན་
 མ་མེད་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །འདིས་གཟུགས་སྐྱའལ་མཐའ་གཉིས་སེལ་ཏེ། གཟུགས་

སྐྱུ་དང་དེའི་མཚན་དཔེ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བརྟན་པའི་སྟོང་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་སྐྱུར་
 འདེབས་སེལ་ཞིང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་དང་མཚན་མ་མེད་པར་བསྟན་པས་སྐྱོ་
 འདོགས་ཀྱི་མཐའ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་སྐུ་མས་གཟུགས་སྐྱུ་དང་ཕྱི་མས་ཚོས་ཀྱི་
 སྐྱུ་བསྟན་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་གཙོ་ཆེའོ།

הסימנים שעל גופו הפיזי של הבודהה הם כמו תמונה המצוירת על פיסת נייר. אין הם הדבר האמיתי – הם
 קיימים באופן כוזב, כדברים המתרחשים בשעה שנאספו כל הסיבות לקיומם. אין הם קיימים כמשהו בעל טבע
 ממש. כדי לציין נקודה זו, אומר לורד בודהה לסובהוטי: במידה **שהסימנים הנשגבים** קיימים, הרי שהם
כוזבים.

יתכן שתשאל: "למה הכוונה כשאומרים "כוזבים"? הסימנים הנשגבים הם גם בלתי כוזבים, והם ממשיים,
 אך רק במידה שאין הם כלל קיימים באמת. כך גם יש לראות את זה שהלהך לכך: כמי שאין לו כל
סימנים, כל סימנים שהם המעידים על טבעו.

חלק זה עוזר למנוע בעדנו מליפול לאחת משתי הקיצוניות. הגוף הפיזי של הבודהה, על סימניו השונים, אמנם
 קיים – אלא שהוא קיים באופן כוזב, באופן שהוא שגוי וריק – ועובדה זו מונעת בעדנו מליפול
 לקיצוניות של הכחשת קיומו של דבר אשר בעצם קיים.

אלא שהטקסט גם מציין שאין שום סימנים, שום סימנים המציינים טבע מסויים, ואשר קיימים באמת. עובדה
 זו מונעת אותנו מן הקיצוניות של קביעת קיומו של דבר שאיננו קיים באמת. הראשון מבין שני אלו [הסימנים]
 מתייחס לגוף הפיזי של הבודהה. השני מתייחס לגוף הדהרמי, ובעיקר לגוף המהות.¹⁹

¹⁹ דיון מפורט יותר על שתי הקיצוניות מופיע בלקט מס' 9.

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 4: עתידה של תורת הבודהה

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

།བཅོམ་ལྷན་འདས། མ་འོངས་པའི་དུས་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་
པར་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་ན་སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་དག་འདི་ལྷ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཚིག་
བཤད་པ་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལྷ་མཚིས་སམ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར། བྱོད་འདི་སྐད་དུ། མ་འོངས་
པའི་དུས་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་ན་
སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་དག་འདི་ལྷ་བུའི་མདོ་སྡེའི་ཚིག་བཤད་པ་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་
འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལྷ་མཚིས་སམ་ཞེས་མ་ཟེར་ཅིག །

הו, המבורך! מה יקרה בעתיד, בשנים של חמש המאות האחרונות, בשעה שיתקרב חורבנה הסופי של הזהרמה? כיצד יוכלו אז הבריות לתפוס לאשורם את משמעותם של ההסברים הניתנים בסותרות כגון זו שכאן?

וכך ענה המבורך:

הו סובהוטי! אל לך לשאול: "מה יקרה בעתיד, בשנים של חמש המאות האחרונות, בשעה שיתקרב חורבנה הסופי של הזהרמה? כיצד יוכלו אז הבריות לתפוס לאשורם את משמעותם של הסברים הניתנים בסותרות כגון זו שכאן?"

།དེ་ལྷ་བུའི་ཚོས་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱབས་བཤད་པའི་མདོ་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་ཤིང་མོས་པའི་
སེམས་ཅན་མ་འོངས་པ་འགྱུར་ངམ་ཞེས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་
འོངས་པའི་དུས་ལྷ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཛིག་པར་འགྱུར་
བ་ན་སོགས་ཏེ། ལན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་བྱོད་དེ་སྐད་མ་ཟེར་ཅིག

ཅེས་པ་ནི་སྲོད་མ་འོངས་པ་ན་དེ་ལྷ་བུའི་གང་ཟམ་འབྲུང་མི་འབྲུང་ལ་དོགས་པ་མ་ཟ་ ནས་མ་འདྲི་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན་རྟོགས།

האם ימצאו בעתיד בריות אשר יאמינו, או ימצאו ענין בסוטרות כגון זו שכאן, אשר מסבירות את גוף
הדהרמה והגוף הפיזי של הבודהה? סובהוטי שואל את השאלה המתחילה ב-הו, המבורך! מה יקרה בעתיד,
בשנים של חמש המאות האחרונות, בשעה שיתקרב חורבנה הסופי של הדהרמה?

בתשובתו ענה המבורך: "הו סובהוטי! אל לך לשאול שאלה זו ששאלת". מה שהוא מתכוון לומר כאן הוא
שאל לו לסובהוטי להתעסק בספק ולהתפלא האם יהיו אנשים כאלו בעתיד; אלמלא היה לו ספק שכזה, הרי
שכלל לא היה שואל את השאלה.

ཡང་རབ་འབྱོར། མ་འོངས་པའི་དུས་ལྷ་བུ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཚོས་རབ་ཏུ་ནམ་པར་
འཇིག་པར་འགྲུར་བ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་
ལྷན་པ། ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྷན་པ་དག་འབྲུང་སྟེ། རབ་འབྱོར།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་བསྟེན་
བཞུགས་བྱས་པ་མ་ཡིན། སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་དགོ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི།
རབ་འབྱོར། སངས་རྒྱས་བརྒྱ་སྟོང་མང་པོ་ལ་བསྟེན་བཞུགས་བྱས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་
བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་ལ་དགོ་བའི་རྩ་བ་དག་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་དག་འབྲུང་ངོ་།

שכן, סובהוטי, בעתיד, בשנים של חמש המאות האחרונות, בשעה שיתקרב חורבנה הסופי של
הדהרמה, יופיעו בודהיסטוות, ישויות גדולות, השומרים על מוסריותם, בעלי סגולות נעלות,
ובעלי חוכמה.

הו, סובהוטי! בודהיסטוות אלו, ישויות גדולות אלו, לא יהיו כאלה שחלקו כבוד לבודהה אחר
בלבד, או שצברו חסד רב עם בודהה אחד בלבד. הו סובהוטי! הבודהיסטוות, הישויות הגדולות
אשר יופיעו אז יהיו כאלה שחלקו כבוד להרבה מאות אלפים של בודהות, שצברו חסד לרוב עם
הרבה מאות אלפים של בודהות.

།རབ་འབྱོར་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་དམ་པའི་ཚོས་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཚོ་ན་ཡང་།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལྷག་པ་རྒྱལ་གླིངས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་ལྷན་པ་དང་།
 ལྷག་པ་ཉིང་ངེ་འཇིག་གྱི་བསྐྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་དང་། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བསྐྱབ་པ་སྟེ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་དག་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་སྟོན་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཅེས་ལ་བསྟོན་བཀུར་ཞིང་དགོ་བའི་
 ཚུ་བ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་འབུམ་སྤྲུལ་དུ་མ་ལ་བསྟོན་བཀུར་ཞིང་དགོ་
 ཚུ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པར་ངས་མཐུན་ཏེ་ཞེས་པའོ།

הו, סובב הטי, אומר הטקסט, בעתיד, גם כאשר יתקרב חורבנה הסופי של הדת, יופיעו בודהיסטות, ישויות גדולות, השומרים על מוסריותם, אותה צורה יוצאת דופן של אימון, ואשר הם בעלי סגולה נעלה שמהותה האימון היוצא דופן בריכות, ושהם בעלי האימון היוצא דופן של חוכמה.

בודהיסטות אלו, ישויות גדולות אלו, לא יהיו כאלה שחלקן כבוד לבודהה אחד בלבד, או שצברו חסד רב עם בודהה אחד בלבד. במקום זאת, יהיו הם כאלה שחלקן כבוד להרבה מאות אלפים של בודהה, שצברו חסד לרוב עם הרבה מאות אלפים של בודהה. עובדה זו, אומר המבורך, היא דבר מה שאני יכול לתפוס ברגע זה.

།ཀློམ་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བརྒྱ་སྤྲུལ་ལྷའི་ཚོགས་ནི་ལྷ་བརྒྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལྷ་བརྒྱ་སྤྲུལ་ལྷའི་བར་དུ་གནས་ཞེས་བྱ་བ་མ་ཞེས་བཤད་པའི་
 ལྷ་བརྒྱ་སྤྲུལ་ལྷ་ནི་ལེ་ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱའི་བར་དུ་བསྟན་པ་གནས་ཞེས་པའོ། །བསྟན་
 པའི་གནས་ཚད་ལ་མདོ་དང་དགོངས་འབྲེལ་དག་ལས་བཤད་རྒྱལ་མི་འདྲ་བ་མང་སྟེ།
 ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལོ་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་དང་ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་དང་ལྷ་སྟོང་དུ་གནས་
 པར་བཤད་པའང་ཡོད་དེ་དགོངས་པ་ནི་མི་འགལ་ལོ། །མི་འགལ་བའི་རྒྱལ་མི་འགལ་
 ཞིག་འབྲས་བུ་དང་སྐྱབ་པའི་དུས་དང་འགའ་ཞིག་ནི་ལུང་གི་དུས་ལ་དགོངས་ཤིང་།
 ལ་ལ་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་མཇོད་པར་མངོན་ནོ། །དེ་ལྷ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔལ་ནི་འཕགས་ལུལ་གྱི་འཇམ་སྒྲིང་རྒྱན་རྒྱལ་ལྷ་བུ་སོགས་དང་། བོད་དུ་ནི་ས་པཎ་ དང་བུ་སྟོན་དང་ཇི་ཡབ་སྲས་ལྷ་བུ་འོ།

מאסטר קמלשילה מסביר את הביטוי **השנים של חמש מאות האחרונות** כדלקמן:

"חמש מאות" כאן מתכוון לקבוצה של תקופות של חמש מאות שנה; זה מתייחס לאימרה הידועה ש"תורתו של המבורך תישאר למשך חמש פעמים חמש מאות."

ובתור שכזו, הביטוי "חמש פעמים חמש מאות" מתייחס למשך הזמן שבו תשאר התורה בעולם: 2,500 שנה.

ביחס לשאלה עד מתי תאריך ימים תורתו של הבודהה בעולמנו? הרי שישנם מספר הסברים שונים בסוטרות השונות ובביאורים עליהן. אלו אומרים שתורתו של הבודהה תשאר בעולמנו אלף שנה, או אלפיים שנה, או אלפיים חמש מאות שנה, או חמש מאות שנה. אלא שאם נבחן את כוונתן של ההערכות השונות, הרי שאין כל סתירה ביניהן.

הסיבה לכך שאין ביניהן כל סתירה היא שבכמה מחיבורים אלו יש התייחסות לפרק הזמן שבו אנשים עדיין מגיעים להישגים, או שהם עדיין מתרגלים. חיבורים אחרים מתייחסים לפרק הזמן שבו הכתבים הפיזיים עצמם עדיין נמצאים בעולם. ולבסוף, עוד אחרים נראה שמתייחסים לארצם של בעלי הישגים [הודו].

ישנן דוגמאות רבות לסוג הבודהיסטיות המוזכרים בטקסט. בארצם של בעלי הישגים חיו "ששת היהלומים"²⁰ שביבשת הדזמבו²¹ ואחרים כמותם. בטיבט חיו ישויות נעלות כגון סְקִינְה פְּנְדִיטָה, בוטון רִיפּוֹצ'ה, או שלושת האדונים – האב ושני בניו²².

།རབ་འབྱོར། གང་དག་འདི་ལྷ་བུའི་མདོ་སྒྲིའི་ཚིག་བཤད་པ་འདི་ལ་སེམས་དད་པ་
གཅིག་ཅེས་རྟེན་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི། རབ་འབྱོར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
མཐུན་ཏོ། །རབ་འབྱོར། དེ་དག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་ཏེ། རབ་
འབྱོར། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
བསྐྱེད་ཅིང་རབ་ཏུ་སྐྱུད་པར་འགྱུར་རོ།

הו, סובהוטי! נניח שאדם מסוים מפתח, ולו אף לרגע, תובנה ואמונה במילים שהוראתן דומה לאלו שבסוטרה זו. הו, סובהוטי! זה שהלך לכך מכיר איש זה. הו, סובהוטי! זה שהלך לכך יכול לראותו. הו, סובהוטי! אדם זה יצר ואסף היטב אל קרבו מצבור עצום של חסד, אשר אין כל שיעור למידתו.

²⁰ הכוונה ל Nagarjuna, Aryadeva, Asanga, Vasubhandu, Dignaga, Dharmakirti שחיו בהודו הקדומה באלף הראשון לספירה.

²¹ יבשת הדזמבו היא אחת מארבע יבשות עיקריות המקיפות את הר מרו, בקוסמולוגיה הבודהיסטית. עולמנו אנו נחשב כחלק מיבשת דזמבו.

²² הכוונה לג'ה צונגקפה ושני בניו הרוחניים: קדרופ ג'ה וגייילצב ג'ה.

།དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་ཤེས་ལྷན་སྟོན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལ་
 རྩོམ་བསམ་གྲིས་དང་པ་མང་པོ་ལྟ་ཅི་སེམས་དང་བ་གཅིག་ཙམ་ཞིག་རྙེད་ཅིང་བསྐྱེད་
 པར་འགྲུར་བའི་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ནི། ད་ལྟ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཐུན་
 ཅིང་གཟིགས་ཏེ་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
 བསྐྱེད་ཅིང་སྐྱུང་པར་འགྲུར་རོ། །མཐུན་པ་ནི་བསམ་པ་དང་གཟིགས་པ་ནི་གཟུགས་
 ལ་སོགས་པའོ།

נניח, אומר הטקסט, שאדם מסוים באותם ימים שיבואו ילמד ואחר כך יהגה במל"ם שהוראתן דומה לאלו
 שבסוטרן זו; כלומר בחיבור המלמד את שלמות החוכמה. ונניח גם שזה יביא לכך שהוא יפתח, ולו א
 רגע, תחושה של הערצה ללימוד זה – שלא לדבר על תחושה מתמידה של אמונה כלפי לימוד זה. מרגע זה
 ואילך, מי שהגיע לכך מכיר איש זה, יכול לראותו, ויודע שאדם זה יצר ואסס היטב אל קרבו מצבור
 עצום של חסד, אשר אין כל שיעור למידתו. הוא "מכיר" את מחשבותיו ו"רואה" את צורתו וכו'.

།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འགྱུར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་
 ནི། བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྲུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་
 ཡིན། སློག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་ཏུ་འང་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་
 འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

ומדוע זה כך? הן טובהושי! בודהיסטות אלו, ישויות גדולות אלו, אינם תופסים דבר כבעל
 עצמיות, אינם תופסים דבר כיצור חי, אינם תופסים דברים כחיים, ואף אינם תופסים דברים
 כישויות.

།རྒྱ་མཚན་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ནི་བདག་དང་སེམས་ཅན་
 དང་སློག་དང་གང་ཟག་ཏུ་བདེན་པར་འཇིན་པའི་འདུས་ཤེས་མངོན་འགྲུར་བ་འཇུག་
 པར་མི་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་དང་གང་ཟག་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་

བ་ལྟར་ཏེ། ཀུ་ཤེས་ནི་ངའོ་སྣམ་དུ་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་བདག་ཏུ་འདུམ་ཤེས་
 པའོ། །བདག་གིར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་སེམས་ཅན་དུ་འདུམ་ཤེས་པའོ། །བདག་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་ཚོ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་སློབ་ཏུ་འདུམ་ཤེས་པའོ། །ཡང་
 དང་ཡང་དུ་འགོ་བ་དག་ཏུ་འགོ་བར་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པའོ་ཞེས་བཤད་དེ།
 བདག་གིར་འཛིན་པའི་དོན་སྲུ་མ་དང་ཅུང་མི་འདྲའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འདུམ་ཤེས་རགས་པ་
 མི་འཇུག་པ་ནི་བདག་མིད་ཉོགས་པའི་སྐབས་ལ་དགོངས་སོ།

ניתן לשאול מדוע, מהי הסיבה לכך? משום שבודדהיטטוות אלו אינם תופסים בעליל דבר כבעל עצמיות, אינם תופסים דבר כיצור חי, אינם תופסים דברים כחיים, ואף אינם תופסים דברים כישויות. השימוש כאן במילים "עצמיות" ו"ישות" או "ישויות" וכו' הוא כפי שהסברתי קודם. מאסטר קמלשילה בנקודה זו אומר:

הביטוי "לתפוס דבר מה כבעל עצמיות" פירושו לחשוב על "אני", או להיות אחוז בכך שה"עצמי" קיים. "לתפוס דבר מה כיצור חי" פירושו להיות אחוז בכך שדברים השייכים לעצמי קיימים. "לתפוס דברים כחיים" פירושו להמשיך ולהיאחז באותו "עצמי" שקודם, אלא שזה לאורך כל משך חייהם של אותם דברים. "לתפוס דברים כישויות"²³ פירושו להיות אחוז בדעה כי אלו הנולדים שוב ושוב אמנם נולדים.

מכאן שהמשמעות של היאחזות בדבר מה כשייך ל"עצמי" שונה מעט לעומת זו שבאה קודם.

כאשר הטקסט אומר שאותם בודהיסטות אינם תופסים את הדברים באמצעות חשיבה מושגית גסה זו, הוא מתייחס ספציפית לאותן הזדמנויות שבהן הוא משיג את ההעדר של טבע עצמי.

།རབ་འགྱུར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཚེན་པོ་དེ་དག་ཚོས་སུ་འདུམ་ཤེས་
 པ་དང་། ཚོས་མིད་པར་ཡང་འདུམ་ཤེས་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་དག་ནི། འདུམ་ཤེས་དང་།
 འདུམ་ཤེས་མིད་པར་ཡང་འདུམ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། རབ་
 འགྱུར། གལ་ཏེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཚེན་པོ་དེ་དག་ཚོས་སུ་འདུམ་
 ཤེས་འཇུག་ན། དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་
 འཛིན་པ་དང་། སློབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

²³ המלה בטיבטית היא Kang zag, ומתורגמת לאנגלית כ Person. "ישות" או "ישויות" בהקשר זה מתייחס לכל יצור חי, לאו דוקא בן-אדם, ועל פי הפירוש שלפנינו, במקרה זה הכוונה היא לאותו היצור לאורך כל שלשלת גילגולי חייו.

།གལ་ཏེ་ཚོས་མིད་པར་འཇུག་ན་འང་དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་
 ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། རྣམས་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟེག་ཏུ་འཛིན་པར་
 འགྱུར་བའི་སྲིད་རོ།

הו סובהוטי! אותם הבודהיסטוות, הישויות הגדולות, גם אינם תופסים את הדבר כדבר, וכן
 אינם תופסים אותו כמשהו שאיננו דבר. כמו כן אין הם תופסים את התפיסה כתפיסה, או כמה
 שאיננו תפיסה.

ומדוע זה כך? הו סובהוטי! אילו היו אותם הבודהיסטוות, הישויות הגדולות, תופסים דבר
 כדבר, אזי הם היו גם נאחזים בדברים כבעלי עצמיות, היו נאחזים בדברים כיצורים חיים, היו
 נאחזים בדברים כחיים, היו נאחזים בדברים כישויות.

גם אילו היו תופסים דבר כמה שאיננו דבר, גם אז היו הם נאחזים במשהו כבעל עצמיות, היו
 נאחזים במשהו כיצור חי, היו נאחזים במשהו כחי, היו נאחזים במשהו כישות.

།དེ་རྣམས་བདག་ཏུ་སོགས་བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་འཇུག་པར་མ་ཟད། གཟུགས་སོགས་
 ལ་ཐ་སྐད་དུ་ཚོས་སུ་བདེན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཚོས་སུ་མིད་པར་ཡང་བདེན་ཞེན་
 གྱིས་འདུ་ཤེས་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་དག་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་དང་འདུ་ཤེས་མིད་
 པར་ཡང་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་
 རྫོབ་པའི་ཚོས་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚོས་རྣམས་བདེན་པར་མིད་པ་ལ་འང་བདེན་ཞེན་
 གྱི་འདུ་ཤེས་མི་འཇུག་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འདུ་ཤེས་དེ་ལྟར་འཇུག་ན་
 རྫོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། ཚོས་སུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་ཡང་སོགས་དང་། ཚོས་བདག་མིད་
 པར་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་ཡང་ཞེས་སོགས་དང་འབྲིལ་ལོ།

הטקסט אומר: "לא רק שאין ישויות אלו מחזיקות באמונה שהדברים הם אמיתיים, אלא שהם גם אינם
 תופסים את הצורה הפיזית וכו' של הדבר כדבר שהוא אמיתי באופן נומינאלי. וכן אינם תופסים אותו
 כמשהו שהם מאמינים שאיננו דבר."

מנקודת מבט אחרת ניתן גם לפרש את הקטע כדלקמן. הגוף הפיזי ודברים מעין אלו הינם אובייקטים כוזבים,
 ואובייקטים כוזבים אינם משהו שהוא אמיתי. בודהיסטוות אלו נמנעים אפילו מהתפיסה שבה אדם מאמין
 שעובדה זו עצמה היא משהו אמיתי. אילו היה אדם אכן מחזיק בתפיסה שכזו, הרי שהיו מתעוררות בעיות

מסוימות – וזה מסביר את החשיבות של שני הקטעים הבאים שבטקסט המקור, זה שטוען: "אילו היו אותם הבודהיסטות, הישיות הגדולות, תופסים דבר כדבר" וכך הלאה; וזה האחר הפותח במילים: "גם אילו היו הם תופסים דבר כמה שאיננו דבר" ואשר יש לו עצמיות.

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 5: ריקות וקארמה

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

|བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྣམ་དུ་སེམས།
|སྤྲུལ་གྱི་བྱུང་མ། སྤྲུལ་གྱི་བྱུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྣོང་གསུམ་གྱི་སྣོང་ཆེན་པོའི་
|འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣེ་བདུན་གྱིས་རབ་དུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་
|བྱིན་ན། སྤྲུལ་གྱི་བྱུང་མ། སྤྲུལ་གྱི་བྱུ་མོ་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་གྱི་སྤང་པོ་
|མང་དུ་བསྐྱེད་དམ།

ושוב דיבר המבורך:

הו סובהוטי! מה דעתך? נניח שאחד מבני המסורה או בנות המסורה היה קם ונוטל את כל הפלנטות שבעולם גדול זה, עולם של אלף אלפים של פלנטות, ומכסה אותם היטב בכל שבעת סוגי האוצרות היקרים, ומגיש אותם כמינחה. האם לא ירבו עד מאד מצבורי החסד אשר בן זה או בת זו היו צוברים בשל כך?

|དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་པ་དང་ཚོས་བསྟན་པ་སོགས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་
|ཀྱང་ཐ་སྣད་དུ་ཡོད་པས་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་མོད། དེ་
|ལས་ཀྱང་ཚོས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྦྱོམ་པའི་ཉམས་ལེན་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་ལྷག་
|པར་ཆེའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་སྦྱོང་འདི་སྣམ་དུ་
|སེམས། སྤྲུལ་གྱི་བྱུ་དང་བྱུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས། ཇི་སྣད་དུ་མཇོད་ལས། སྦྱིང་
|བཞི་པ་དང་ཉི་ལྔ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྟ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྣོང་

ལ་ནི། །སྣོང་ནི་སྤྱི་ཕྱད་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྣོང་ལ་ནི་སྣོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་
 འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །དེ་སྣོང་ལ་ནི་སྣོང་གསུམ་མོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར།
 སྣོང་གསུམ་གྱི་སྣོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་གསེར་དང་དངུལ་དང་ཤིལ་
 དང་བེ་རྒྱུ་དང་དོའི་སྣོང་པོ་དང་སྤྱུག་དང་སྤྱི་ཏིག་དམར་པོ་སྣེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣེ་བདུན་
 གྱིས་གང་བར་བྱས་ཏེ། གཞན་ལ་སྤྱིན་པ་བྱིན་ན་བསོད་ནམས་གྱི་ཕྱང་པོ་མང་དུ་
 བསྐྱེད་དམ་བྲིས་པས།

בחלק זה של הסוטרה מנסה לורד בודהה להמחיש לנו עובדה מסוימת. בחלקים שקדמו לו, דיברנו על האקט של להגיע להארה, על לימוד ההרמה וכו'. אף אחד מאלו, וגם לא שום אובייקט אחר בייקום, אינם קיימים באופן מוחלט. אך הם קיימים באופן נומינאלי. לכן חייבים אנו להודות שכל מי שמבצע אקט של נתינה צובר בשל כך חסד רב. אלא שכל מי שפועל ללמוד, להרהר, או להגות בלימוד שלפנינו צובר חסד עצום מזה לאין ערוך.

על מנת להביע נקודה זו שואל המבורך את סובהוטי את השאלה הפותחת ב-"מה דעתך? נניח שאחד מבני המסורה או בנות המסורה היה קם ונוטל את כל הפלנטות שבעולם גדול זה, עולם של אלפי אלפי אלפים של פלנטות...." המערכת המזוכרת כאן מתוארת ב [אוצר החוכמה הגבוהה, ²⁴Abhidharmakosha] כדלקמן:

אלף שהם מערכת בסיסית,
 עם ארבע יבשות, חמה ולבנה,
 עם הר אצילי, אלים ארציים,
 ואלף עולמות טהורים.
 אלף כאלו – מערכת ביניים
 של עולמות מסדר שני.
 אלף כאלו הלוא הם מהווים
 מערכת מסדר שלישי.

והבודהה ממשיך באמרו: נניח שהיה "מכסה אותם היטב בכל שבעת סוגי האוצרות היקרים: זהב, כסף, בדולח, אבן תכלת"²⁵, תמצית אבני החן [ברקת²⁶], אבן ה-karketana, ופנינים בצבע שני. ונניח שאז הוא היה מגיש אותם כמינחה. האם לא ירבו עד מאד מצבורי החסד החסד אשר בן זה או בת זו היו צוברים בשל נתינת מנחה שכזו?"

²⁴ אוצר החוכמה הגבוהה הוא מן העתיקים והנדירים שבכל הכתבים הבודהיסטיים, מקובל על כל הזרמים, והוא קובץ של כתבים קדומים עוד יותר שקובץ על ידי Master Vasubhandu.
²⁵ שם עברי ל-lapis.
²⁶ שם עברי ל-emerald.

རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས། མང་ལགས་སོ། །བདེ་བར་
 གཤེགས་པ། མང་ལགས་ཏེ། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ། རིགས་ཀྱི་བྱུ་མོ་དེ་གཞི་དེ་ལས་
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་དོ། །དེ་ཅི་འོ་སྐྱད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས།
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་མ་མཆིས་པའི་སྐྱད་དུ་སྟེ། དེས་ན། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།

1080 ענה ביראת כבוד:

הו, המבורר! רבים הם יהיו. הו, זה שלעונג הלך²⁷ – אכן יהיו הם רבים. רבים עד מאד מצבורי
 חסד אשר בן זה או בת זו היו צוברים בשל כך. ומדוע זה כך? הו, המבורר! מצבורים אלו של
 חסד הינם מצבורים אשר כלל אינם קיימים; ומשום כך יכולים מי שהלכו לכך לדבר על
 "מצבורי חסד גדולים, מצבורי חסד גדולים".

ལན་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མང་བར་ཞུས་ཤིང་བསོད་ནམས་ཀྱི་
 ཕུང་པོ་དེ་ཡང་མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཐ་སྐྱད་ཅེས་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་ལགས་ཀྱི།
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཕུང་པོར་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་ཤིང་། ཐ་སྐྱད་
 དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
 །ཞེས་ཐ་སྐྱད་མཇུག་ཅིང་གསུངས་སོ་ཞེས་གསོལ། འདིས་ནི་ལས་དཀར་ནག་སྐར་
 བྱས་པ་དང་ཕྱིས་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་འདས་པ་འགགས་ཤིང་མ་འོངས་པ་ད་ལྟ་མ་
 བྱུང་བས་མེད་ཀྱང་། སྐྱིར་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཤིང་དེ་ཉིད་བྱེད་པ་པོའི་སེམས་རྒྱུད་
 དང་འབྲེལ་བ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་འདོད་དགོས་ཚུལ་ལ་སོགས་བསྟན་ཏེ་ཅུང་
 དཀར་བའི་གནས་ཡིན་ནོ།

1080 ענה בתגובה:

²⁷ "מי שהגיע לעונג" הינו כינוי נוסף לבורהה. בסנסקריט "Sugata".

רבים הם יהיו, אותם מצבורי החסד – ומצבורי חסד גדולים אלו הלא הם מצבורי חסד שאת קיומם נוכל לקבוע רק בשם, רק באופן שבו קיימים חלום או אשלייה: מצבורים אלו של חסד הינם מצבורים אשר כלל בלתי אפשרי הוא שיהיו קיימים כמצבורים הקיימים באופן מוחלט. לכן מי שהלכו לכך מדברים באופן נומינאלי על "מצבורי חסד גדולים, מצבורי חסד גדולים" – על ידי שהם מכנים אותם בשם.

קטע זה בא להמחיש מספר נקודות. אותם מעשים שחורים ולבנים שפעלת בעבר, ואלו שעתה עומד לפעול בעתיד, טיבם הוא כזה שאלה מן העבר כבר פסקו, ואלה של העתיד טרם באו. ולכן הם אינם קיימים. אלא שמוטל עלינו להסכים שהם קיימים באופן כללי. כמו כן חייבים אנו להסכים שהם קשורים לזרם התודעה של האדם שמבצע אותם, ושהם מייצרים, בהתאם, תוצאות עבור אותו אדם. שאלות קשות אלו ואחרות מוזכרות במילים שלעיל.

|བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར། རིགས་གྱི་བྱུང་མ། རིགས་གྱི་
 བྱ་མོ་གང་གིས་སྣོང་གསུམ་གྱི་སྣོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་
 བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས། གང་གིས་ཆོས་གྱི་རྣམ་
 གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་ཅུ་བཟུང་ནས་གཞན་
 དག་ལ་ཡང་འཆད་ཅིང་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྦྱོར་ན། དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་
 གྱི་ཕུང་པོ་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མིད་དཔག་ཏུ་མིད་པ་བསྐྱིད་དོ།

אז אמר המבורך:

הו סובהוטי! נניח שאחד מבני המסורה או בנות המסורה היה קם ונוטל את כל הפלנטות שבבעולם גדול זה, עולם של אלפי אלפים של פלנטות, ומכסה אותם היטב בכל שבעת סוגי האוצרות היקרים, ומגיש אותם כמנחה. ונניח, לעומת זאת, כי מישוהו מחזיק ולו בית יחיד בן ארבע שורות מהצגה זו של הדהרמה ומסביר אותו לאחרים, ומלמד אותו היטב. כמות מצבורי החסד אשר הוא צובר בשל כך עולה לאין שיעור ומעבר לכל אומדן לעומת קודמו.

|ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་འདི་བོད་སྐད་དུ་ཆོགས་བཅད་མ་ཡིན་ཀྱང་
 ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ལ་ཆོགས་བཅད་དུ་བསྐྱིགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པའོ།
 |བཟུང་བ་ནི་ཆོག་སྣོལ་བཟུང་བ་དང་། སྦྱིགས་བམ་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་ལའང་བྱར་རུང་
 ཞིང་ཁ་ཏོན་བྱིད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འཆད་པ་ནི་ཆོག་བཟུང་ཅིང་ལེགས་པར་
 འཆད་པ་དང་། སྦྱོན་པ་ནི་དོན་ལེགས་པར་སྦྱོན་པ་ལ་བཤད་ཅིང་དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་

དབང་དུ་མཛད་པའོ། །དེ་ལྟར་བཟུང་བ་སོགས་བྱས་ན་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་
 པོ་ཆེས་གངས་མིད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མིད་པ་ཞིག་བསྐྱེད་དོ།

ראשית נתייחס לשימוש במילה "בית" כאן. למרות שהסוטרה בטיבטית אינה כתובה בלשון שירית, הרעיון הוא שניתן לקרוא אותה כשירה בסנסקריט. המילה "מחזיק" כאן מתייחסת ל "להחזיק בתודעה", דהיינו לזכור בעל פה. היא גם יכולה להתייחס להחזקת כרך ביד, ובשני המקרים האדם מקריא את הטקסט בקול רם.

הביטוי "מסביר אותו היטב" מבואר כהצגת המילים של הסוטרה ומתן הסבר טוב. הביטוי "מלמד אותו היטב" מבואר בתור הוראה טובה של המשמעות של הסוטרה, וזה הדבר החשוב ביותר.

נניח אם כן שאדם מחזיק את הסוטרה ועושה עמה את כל הדברים שמוזכרים כאן, במקום שיעשה את מעשה החסד האחר שמוזכר. כמות מצבורי החסד אשר הוא צובר אז בשל כך עולה לאין שיעור ומעבר לכל אומדן לעומת קודמו.

།དེ་ཅི་འདི་ཕྱིར་ཞིན། རབ་འབྱོར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་
 རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྣ་ན་མིད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི།
 འདི་ལས་བྱང་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱང་འདི་ལས་སྐྱེས་པའི་
 ཕྱིར་དོ།

ומדוע זה כך? הו, סובהוטי! משום שמזה תצמח ההארה המלאה והמושלמת שאין למעלה ממנה של מי שהלכו לכך, משמידי האויב, הבודהות המוארים לחלוטין. זה גם מה שמוליד את כל הבודהות הברוכים.

།རྒྱ་མཚན་ནི། ཟང་ཟིང་གི་སྐྱིན་པ་བྱིན་པ་ལས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱིན་པ་བྱིན་པ་པན་ཡོན་ལྷན་གྱི་
 བར་ཆེ་ཞིང་། དེར་མ་ཟད། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ནི་
 གཞུང་འདིའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤར་ཕྱིན་འདི་ལས་ཐོབ་ཅིང་བྱང་སྟེ།
 སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱང་འདི་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་
 ཕྱིར་དོ།

והסיבה היא כדלקמן. המעשה של מתן דהרמה למישהו הוא בעל ערך רב לאין ערוך לעומת המעשה של מתן דברים חומרניים. לא רק זאת, אלא שמזה תצמח ההארה של הבודהות המוארים לחלוטין, המושגת באמצעות שלמות החוכמה: השגה של ריקות שמהווה את הנושא של טקסט זה. וכאשר זה מיושם בתירגול, הרי שזה גם מה שמוליד את כל הבודהות הברוכים.

(אין לקט קריאה המצורף לשיעור 6)

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 7: ריקות והחיסול של נגעים רוחניים

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

བཅོམ་ལྷན་འདས། བདག་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་
ཏུ་བསྐྱེད་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དག་བཅོམ་པ་
ལགས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྷན་འདས། བདག་འདི་སྣམ་དུ། བདག་ནི། དག་བཅོམ་པའོ།
།སྣམ་དུ་མི་སེམས་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས། གལ་ཏེ་བདག་འདི་སྣམ་དུ།
བདག་གིས་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་བོ། །སྣམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་བདག་ལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་རབ་འབྱོར་ནི། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་
པ་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་ཡིན་ཏེ། ཅི་ལའང་མི་གནས་པས་ན། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་
གནས་པ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་ཞེས་ལུང་མི་སྟོན་ལགས་སོ།

הו, המבורך! אני מצהיר בזאת שאותם משמיד האויב שהגיעו לך, ושהם בודהות מוארים לחלוטין, שוהים במצב הנשגב שבו אין כל נגעים ברוחם. הו, המבורך! אני עצמי חופשי מכל תאוה ותשוקה, אני הוא משמיד האויב.

הו, המבורך! אין אני הושב לעצמי: "אני הוא משמיד האויב". הו, המבורך! אילו השבתי בליבי, "הנה השגתי את מעמדו של משמיד האויב", אילו אכן כך הייתי חושב, אזי מי שהגיע לך מעולם לא היה נותן לי את הנבואה, ולא יכול היה לבוא ולומר לי: "הו, סובהוטי, בן המסורה, אתה תשיג את הנשגב מבין כל המצבים אשר אין בהם כל נגע רוחני; מאחר שאינך שוהה בשום מצב שהוא, הרי שאתה שוהה במצב שאין בו כל נגע רוחני; השגת את מה שנקרא 'מצב שאין בו כל נגע רוחני'".

།དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་བདག་ཐ་སྐད་དུ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་དབང་བཅོམ་པ་ལགས་
 །ཀྱང་། བདག་གིས་བདག་ནི་དབང་བཅོམ་པའོ་སྐྱེ་ལྟར་བདེན་པར་མི་འཛིན་ལགས་སོ་
 །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་འཛིན་ན་ནི་བདག་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་དབང་
 བཅོམ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་ནི་དབང་བཅོམ་པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་
 འདས་གྱིས་བདག་ལ་ཐ་སྐད་དུ་རིགས་གྱི་བྱ་རབ་འབྱོར་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་རྣམས་
 །གྱི་མཚོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་ལ། དོན་དམ་པར་ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པས་ན་ཉོན་མོངས་པ་
 མེད་པར་གནས་པར་ཞེས་ལུང་མི་སྟོན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གནས་བྱ་དང་གནས་བྱེད་
 དང་གནས་པ་པོ་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དེ། ཐལ་འགྱུར་བས་བདེན་
 འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་བཞེད་པ་དང་མཐུན་ནོ།

ואז מסביר סובהוטי: "אני הוא משמיד האויב"²⁸, וזאת באופן נומינאלי. אלא שיחד עם זאת אין אני חושב
 לעצמי "אני הוא משמיד האויב", תוך שאני נאחז באיזשהו קיום עצמי. אילו נאחזתי בכך באיזשהו אופן,
 אזי הייתי מפתח נגעים רוחניים, ואז הייתי מפסיק להיות משמיד האויב. אני הנני משמיד האויב, והמבורך נתן
 לי את הנבואה²⁹ הסופית; הוא בא ואמר לי: באופן נומינאלי, "הו, סובהוטי, בן המסורה, אתה תשיג את
 הנשגב מבין כל המצבים אשר אין בהם כל נגע רוחני"; אלא שבאופן אולטימטיבי, מאחר שאינני שוהה
 בשום מצב שהוא, הרי שהוא מעולם לא היה נותן לי את הנבואה, ולא יכול היה לבוא ולומר לי "הו,
 סובהוטי, בן המסורה, אתה תשיג את הנשגב מבין כל המצבים אשר אין בהם כל נגע רוחני". זאת משום
 שבאופן אולטימטיבי אין כלל בנמצא מקום לשהות בו, אין דבר שיכול לגרום למישהו לשהות שם, ואין אף
 אחד שיכול לשהות שם. כל זה תואם את עמדת אסכולת התוצאה³⁰, האומרת כי אחיזה בקיום של ממש מכל
 סוג שהוא הינה נגע רוחני.

²⁸ "משמיד האויב" הוא כינוי לארהט, מי שהשמיד את האויב של נגעי הרוח.
²⁹ על פי המסורת, בשעה שהבודהיסטווה מגיע לרמה שמונה של הבודהיסטווה, מופיע הבודהה ונותן לו נבואה על מועד ומקום
 הגעתו לארהה. זוהי "הנבואה" המוזכרת בטקסט.
³⁰ זוהי הפרסנגיקה מדיימיקה, האסכולה העליונה שבדרך האמצע.

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྣམ་དུ་སེམས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་མར་མི་མཇེད་ལས་གང་སྤངས་པའི་ཚོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་དམ། རབ་
 འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས། དེ་ནི། མ་ལགས་ཏེ། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
 རྒྱས་མར་མི་མཇེད་ལས་གང་སྤངས་པའི་ཚོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།

והמבורך הוסיף ושאל:

הו, טובהוטי! מה דעתך? האם יש דהרמה כלשהי אשר זה שהלך לך קיבל אי פעם מידיי של זה שהלך לך, משמיד האויב, הבודהה המואר לחלוטין בשם "היוצר של האור"?

וטובהוטי ענה ביראת כבוד:

לא ולא, המבורך! הדהרמה אשר זה שהלך לך קיבל מידיי של מי שהגיע לך, משמיד האויב, הבודהה המואר לחלוטין בשם "היוצר של האור", כלל איננה בנמצא.

དོན་དམ་པར་ཐོབ་བྱེད་དང་ཐོབ་བྱེད་དང་ཐོབ་མཁན་རྣམས་མེད་པར་མ་ཟད། དོན་དམ་
 པར་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཚོས་ཀྱང་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རབ་
 འབྱོར་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ངས་སྟོན་སངས་རྒྱས་མར་མི་མཇེད་ལས་དོན་དམ་
 པར་གང་སྤངས་པའི་ཚོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་སྣམ་མམ་ཞེས་བྲིས་པ་ན། རབ་འབྱོར་
 གྱིས་དེ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་ལན་ལུལ།

באופן אולטימטיבי, אם כן, אין שום הישג להשיג, אין דבר העוזר לנו להשיגו, ואין מי שמשיג את ההישג. יתרה מכך: נוכל לומר, באופן אולטימטיבי, שאין כל דהרמה שאדם לוקח ומתרגל. ועל מנת להמחיש נקודה זו, אומר הבודהה:

הו, טובהוטי! מה דעתך? האם יש דהרמה כלשהי אשר מי שהגיע לך, באותם הימים בעבר הרחוק, קיבל אי פעם, באופן אולטימטיבי, מידיי של מי שהגיע לך, משמיד האויב, הבודהה המואר לחלוטין בשם "היוצר של האור"?

וטובהוטי מציע את תשובתו: לא ולא, אותה הדהרמה כלל לא הייתה בנמצא.

འདིར་སྐོས་སྲུ་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་མཚན་ནས་སྐོས་པ་ནི། ལྷོན་པས་ལྷོན་
 གཞོན་རྒྱ་ཚོས་ཀྱི་སྒྲིན་དུ་གྲུར་པའི་ཚོ། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་
 བརྟུབས་པ་ལ་བཏེན་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཅིང་། ས་བརྒྱད་པ་
 མངོན་དུ་མཛད་པ་ན་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་སྤོང་ལ་མ་འོངས་པའི་དུས་སྲུ་སངས་རྒྱས་ལྷ་
 ཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྲུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་བཀའ་དྲིན་དུན་པའི་ཆེད་དེ་འོག་
 དུ་བཤད་པར་བྱའོ།

התייחסות זו אשר בה הבודהה מדבר על הבודהה ששמו "היוצר של האור", מזכירה מאורע שקרה זמן רב
 מאד קודם לכן. באותם הימים היה המורה נער בשם "ענן של דהרמה". בשל ברכתו של הבודהה "היוצר של
 האור", הוא הצליח להגיע למצב הנקרא "שליטה מעולה בדברים אשר אינם גדלים", והצליח להגיע לדרגת
 בודהיסטויה ברמה השמינית³¹. בשעה שזה קרה, בא יוצר האור ונתן לו את הנבואה הסופית באומרו: "בעתיד
 תהפוך אתה לבודהה הידוע כ'שק'מוג'ני". על מנת שזכור את חסדו של היוצר של האור בארוע זה, ארחיב
 בענין זה מאוחר יותר.

עלינו לדון מעט בביטוי "שליטה מעולה בדברים אשר אינם גדלים". זה מתייחס לנקודה שבה אדם חיסל את
 כל הנגעים הרוחניים, והשיג שליטה מלאה ושטף במדיטציה על חוכמה לא-קונצפטואלית, אשר תופסת באופן
 ישיר כל אחד ואחד מן האספקטים של עצם טבעם של דברים, את ריקותם מכל טבע עצמי. בתור שכאלו, כל
 האובייקטים המתונים בסיבות מופיעים בפני אותו אדם אך ורק כאשלייה, כריקים מכל טבע עצמי, וזאת לא
 רק במהלך מדיטציה עמוקה, כי אם גם בפרקי הזמן שבין המדיטציות.

ཁྱི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ནི། ལྷོན་མཛད་སྲུ་སངས་ཤིང་ཚོས་ཐམས་
 ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པའི་ཚོས་ཉིད་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་
 ཡི་ཤེས་ལ་གོམས་པ་དབང་བསྐྱུར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མཉམ་གཞུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མ་
 ཟད། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྤོང་སྐྱུ་མ་ལྟ་
 བུ་འབང་ཞེས་དུ་སྟངས་བར་འགྲུར་རོ།

בשעה שאדם משיג את השלב של "שליטה מעולה בדברים אשר אינם גדלים", הוא תופס ישירות שלכל
 האובייקטים אין שום קיום אמיתי. אדם תופס שהדבר אודותיו ניתנה הנבואה הסופית, אותו הדבר שהוא עומד

³¹ אדם המתרגל את המהיינה ומגיע לדרך הראייה, כלומר רואה ריקות ישירות, הופך בו בזמן לבודהיסטויה בדרגה ראשונה, מאחר
 שיש לו בודהיציטה אמיתית. יש 10 רמות של בודהיסטויות שאותן עליו לפתח בטרם יהפוך לבודהה מושלם, ובכל רמה הוא
 משכלל את אחת השלמויות.

להשיג, והשגת הארה – כל אלו – ריקים מכל קיום טבעי. ולכן לא היתה לבודהה כל אמונה שהיא שהוא מקבל איזושהי דהרמה הקיימת מצד עצמה מידי של הבודהה "יוצר האור".

།མི་སྐྱེ་བའི་ཚེས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་ཚེས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་དུ་
གཟིགས་ཤིང་གང་ལུང་བསྟན་པ་དང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྣོད་པར་གཟིགས་པས། མར་མི་མཛད་ལས་བདེན་
བྱུང་གི་ཚེས་གང་ཡང་སྤངས་སྦྱམ་དུ་ཞེན་པ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་ལུང་སྟོན་པའི་དུས་སུ་
གང་དུ་ལུང་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་མེད་ཅིང་། ལུང་བསྟན་པའི་དུས་གྱི་གང་ཟག་
དེ་ལུང་བསྟན་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་ང་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་ལུང་
བསྟན་པ་དང་སངས་རྒྱས་པའི་བར་གྱི་གང་ཟག་རྣམས་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། དུས་
སྤྱིའི་ང་རྣམས་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་སྤྱིའི་ང་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ང་སྤྱི་ཞིག་ཡོད་
པས་དེ་ལ་དགོངས་ནས་སྤོང་མ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱས་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་
བསྟན་པའོ།

נכון הוא שבשעה שניתנת הנבואה הסופית, הבודהה שבואו מנובא עדיין אינו קיים. ונכון גם שבשעה שהוא נהפך לבודהה, האדם שקיבל את הנבואה אינו קיים יותר. אלא שבאופן נומינאלי ישנו רצף אחד, אדם יחיד הקיים מרגע מתן הנבואה ועד לרגע ההארה. קיים איזה "אני" כללי, החל על כל ה"אני" של העבר והעתיד, בשעה שאיננו מפרידים "אני" נפרד של העבר ושל העתיד. הבודהה מתייחס ל"אני" זה בשעה שהוא נותן את תחזיתו הסופית ואומר: "אתה תהפוך לבודהה זה וזה".

།དཔེར་ན་སྐྱེ་བ་སྤྱི་རྣམས་དང་ཚེ་སྟོན་སྟོན་གྱི་ང་རྣམས་ད་ལྟའི་དུས་གྱི་ང་འདི་མིན་
ཡང་དེ་དག་གིས་བྱས་པ་ལ་ངས་བྱས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་དག་གིས་བྱེད་པ་ཡང་ངས་
བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ངས་ཁང་པ་
དང་ལྷ་གོས་ལྷམ་སོགས་འདི་དང་འདི་བྱའོ་ཞེས་བཟོད་པའི་དུས་སུ་ཁང་པ་སོགས་

མིད་ཀྱང་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་འབྱུང་ལ་བསམས་ཏེ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བ་སྐྱད་ཅེས་ དུ་འབྱུང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མིད་དོ།

לדוגמה, אמנם נכון הוא שה"אני" המסוימים של חיים קודמים או חיים עתידיים, או "אני" מסוימים באיזו נקודה קודמת או עתידית בחיך, אינם אותו ה"אני" שברגע זה. יחד עם זאת, נוכל לומר שדברים שאותו "אני" עשו או עומדים לעשות הם דברים "שאני עשיתי" או ש"אני עומדת לעשות". אותו הדבר חל על הנבואה הסופית.

།རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་ན་ནི་ཁང་པ་སོགས་བྱའོ་སྐྱེ་མ་པའི་དུས་ན་འང་ཁང་པ་སོགས་ཡོད་
ཅེས་འདོད་དགོས་ཀྱང་དེ་མིད་དོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ནས། མ་དྲོས་པས་ལྷུས་པའི་
མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་
མ་ཡིན། །རྒྱན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་
བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱར་བཤད་པའི་བདེན་མིད་སྐྱབ་པའི་རིགས་
པ་རྣམས་ཀྱང་འདིར་ཡང་སྐྱར་རོ།

אנו גם אומרים דברים כגון "אני עומד לבנות בית", או "אני עומד לעשות כובע, או בגדים, או זוג נעליים". ולמרות שבעת אמירת הדברים הבית והשאר כלל אינם קיימים, בכל זאת אנו יכולים לדבר עליהם במובן של משהו שיקרה בעתיד. והם אמנם יקרו – אף אם באופן נומינאלי בלבד; אלא שהם לא יתממשו בשל איזה טבע עצמי שיש להם. אילו היו מתממשים בזכות איזה טבע עצמי שיש להם, הרי שאותו הבית וכו' שאנו חייבים להסכים על קיומו בעת שאנו מדברים על בנייתו או עשייתו, כלל לא היה יכול להתקיים. זהו בדיוק הרעיון הבא לידי ביטוי בסוטרה שנתבקשה על ידי מַקְרוּפֶה, היכן שנאמר:

כל שנוצר מתוך נסיבות איננו נוצר;
אין בו הטבע של היווצרות;
כל שמותנה בנסיבות מוסבר כריק,
מי שמבין ריקות הריהו מודע.

טעונון זה ניתן גם להחיל על כל שנאמר קודם על מנת להמחיש כיצד אין לדברים כל קיום עצמי.

། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་རྣམས་སྐྱེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དེ་བཞིན་ལེགས་
 པར་ཤེས་ན་དབྱུ་མའི་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྣོད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་ཤེས་
 ཤིང་། སྣང་སྣོད་ཟུང་འཇུག་གི་དབྱུ་མའི་ལས་ཡང་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ།

בנקודה מסוימת תוכל לרכוש הבנה של ממש כיצד, למרות העובדה שתוצאות נובעות מסיבות, אין הן נובעות
 מן הסיבות בשל איזה טבע עצמי שלהן. באותו הרגע תבין סוף סוף את האופן שבו אסכולת דרך האמצע
 מתארת כיצד, למרות העובדה שדברים הם ריקים מכל קיום עצמי, הם בכל זאת עובדים ומתפקדים היטב.
 באותו הזמן תגלה גם את דרך האמצע עצמה, הדרך שבה המופע של העולם הרגיל והריקות עצמה נשואים זה
 לזה לבלתי הפרד.

*****

། དེ་ཅི་འདི་སྤྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། གང་གི་ཚེ་ཀ་ལིང་ཀའི་རྒྱལ་པོས་ངའི་
 ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ལག་རྣམ་པར་བཅད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ང་ལ་བདག་ཏུ་འདུ་
 ཤེས་སམ། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་སམ། སྲོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་སམ། གང་ཟླ་ཏུ་
 འདུ་ཤེས་གྲང་མ་བྱུང་ཞིང་། ང་ལ་འདུ་ཤེས་ཅི་ཡང་མེད་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པར་
 གྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།

ומדוע זה כך? הו, טובה וטוי! משום שבשעה שהיה מלך קולינגקה גודע את גפיי ואת החלקים
 הקטנים של גופי, באותו הזמן לא נעורה בי שום תפיסה של עצמי, שום תפיסה של יצור ה',
 שום תפיסה של חיים ושא שום תפיסה של ישות. לא נעורה בי שום תפיסה שהיא. אלא שגם לא
 הייתי שרוי במצב של העדר כל תפיסה.

། རྒྱུ་མཚན་ནི་རབ་འབྱོར་སྣོན་གྱི་དུས་གང་གི་ཚེ་ཀ་ལིང་ཀའི་རྒྱལ་པོས་ང་ཁོ་རང་གི་
 བུད་མེད་དང་འབྲེལ་ལས་སྣམ་པའི་དོགས་ངན་བྱུང་སྟེ་རལ་གྱིས་ངའི་ཡན་ལག་དང་
 ཉིང་ལག་སོར་སོ་རྣམས་བཅད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། ངས་བཟོད་པའི་འཁོར་གསུམ་
 བདེན་མེད་དུ་ཤེས་ནས་བཟོད་པ་བསྐྱོམས་པས། ཐ་སྙད་པའི་ང་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་

སྣམ་དུ་བདག་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ནས་གང་ཟེག་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་
 འདུ་ཤེས་ཀྱང་མ་གྱུང་ཞིང་། དེའི་ཚེ་ང་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་ཞེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཅི་ཡང་
 མེད་ལ། ཐ་སྣང་དུ་འདུ་ཤེས་གཞན་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་དོ་སྣམ་
 པའི་སྣུག་བསྐྱེལ་དང་ལེན་དང་གཞོན་པ་ལ་ཇི་མི་སྣམ་པ་དང་། བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཚེས་ལ་ངེས་སེམས་གྱི་འདུ་ཤེས་རྣམས་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ་སྣམ་དུ་དགོངས་སོ།

ומהי הסיבה לכך? משום שבזמן קדום ביותר, בשעה שהתעורר בלבו של מלך קלינגקה החשד הזדוני שאני מקיים יחסים עם אשתו, היה הוא גודע את גפי ואת החלקים הקטנים של גופי. (הכוונה לאצבעות ובהונות).

באותו הזמן תירגלתי אורך רוח תוך שאני שומר בתודעתי על ההבנה של העדר קיום של ממש לכל אחד מן המרכיבים של האקט של אורך רוח. ובשעה שהתמקדתי ב"אני" שקיים באופן נומינאלי, לא נעורה בי שום תפיסה שבה החזקתי באמונה כלשהי באיזה "אני" שקיים באמת. ולכן לא החזקתי בשום תפיסה, של כל דבר שהוא, החל מ"עצמי" שקיים באמת ועד ל"ישות" שקיימת באמת.

באותו הרגע לא נעורה בי שום תפיסה שהיא של איזה דבר שהוא שקיים באמת. אלא שבו בזמן לא היה זה מצב שבו הייתי שרוי במצב של העדר כל תפיסה אחרת, נומינאלית. מה שסובהוטי אומר לנו כאן הוא כדלקמן. היתה לי המחשבה שעלי לשמור על אורך רוח; היתה לי המחשבה שעלי לקבל את הכאב ברצון, ולא לכעוס על הפגיעה שפוגעים בי. והיה לי סוג של תפיסה המאשר את ידיעתי לגבי האופן שבו אני תופס שאין אף דבר שקיים ואשר יש לו קיום של ממש.

༄། །དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེན། རབ་འབྱོར། གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་བདག་དུ་འདུ་ཤེས་གྱུང་ན།
 དེའི་ཚེ་གཞོན་སེམས་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་ལ། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་།
 སྣུག་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། གང་ཟེག་དུ་འདུ་ཤེས་པ་གྱུང་ན། དེའི་ཚེ་གཞོན་སེམས་གྱི་
 འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ།

ומדוע זה כך? הו, סובהוטי! אילו נעורה בי באותו הרגע תפיסה של עצמי, הרי שהייתה עולה גם מחשבה לפגוע במישהו; אילו עלתה בי תפיסה של יצור חי, תפיסה של חיים, או תפיסה של ישות – או אז היתה נעורה בי בו בזמן גם המחשבה של פגיעה בזולת.

།རྒྱ་མཚན་ནི་གལ་ཏེ་དུས་དེའི་ཚེ་ང་ལ་ངའོ་སྣམ་དུ་དོན་དམ་པར་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་
པ་སོགས་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་གཞན་ལ་གནོད་སེམས་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་བར་
འབྱུང་ན་དེ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ།

והרי הסיבה מדוע זה כך. אילו נעורה בי באותו הרגע תפיסה של עצמי, איפה שאני חושב על "עצמי"
כקיים באופן אולטימטיבי, או שהיתה נעורה בלבי אחת מן התפיסות האחרות שהזכרו, או אז הייתה נעורה
בי בו בזמן גם המחשבה של פגיעה בזולת; אלא שעובדה היא כי מחשבה כזו לא עלתה.

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 8: ריקות וגן עדן; ריקות וטיהור

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

༄༅། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྐྱེལ་པ། རབ་འབྱོར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ། བདག་གིས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ།
ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ནི། མི་བདེན་པར་སྐྱབ་པའོ།

ושוב דיבר המבורך:

הו, טובהוטי! אילו היה בודהיסטוה כלשהו בא ואומר: "אני פועל ליצור לעצמי גן עדן", אילו כך היה בא ואומר - לא היה הוא אומר אמת.

༄༅། འདི་ལྟར་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་ཞིང་དག་པ་སྐྱབ་དགོས་པར་སྐྱོན་པ་ནི།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་བདག་
གིས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་བདེན་ཞེན་གྱིས་དོན་དམ་པར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་སྐྱམ་ཞིང་ཟེར་
ན། ཚོག་དེ་ནི་མི་བདེན་པར་སྐྱབ་པའོ།

לורד בודהה מבקש לציין שעל מנת שאדם ישיג את ההארה הנזכרת לעיל, מוטל עליו או עליה תחילה ליצור את גן העדן שבו הם ישיגו הארה. על כן אומר המבורך לסובהוטי: אילו היה בודהיסטוה כלשהו בא ואומר או חושב לעצמו - בעודו מחזיק באמונה בקיום עצמי, ותוך התייחסות לקיום אולטימטיבי, "אני פועל ליצור לעצמי גן עדן" - אמירה זו לא הייתה אמת.

༄༅། འདི་ཅི་འདི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། བཀོད་པ་དེ་དག་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེས་ན། ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ།

ומדוע זה כך? הן, סובבטו! משום שזה שהלך לך לימד שגני העדן, אותם שמכונים "גני עדן", אותם מקומות שאנו יוצרים לעצמנו - כלל אינם קיימים. ומשום כך ניתן לכנותם "גני עדן".

|**ཁྱུ་མཚན་ནི། འཚང་རྒྱ་བའི་གནས་ཀྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་ནི་**
རྒྱ་རྒྱན་དུ་མ་ཚོགས་ནས་བྱང་བ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། རོན་དམ་པར་བཀོད་
པ་དེ་དག་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཀྱང་མ་བརྟལ་
མ་དཔུང་པའི་སློང་ན་ཡོད་པས་ཐ་སྐད་དུ་ཞིང་གི་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ལངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་མ་ཟད། ལྗོད་བཅུད་ཀྱི་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཚོགས་པ་
ལ་བཏགས་པ་སྟེ། ལང་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་
པས་རྟུལ་སྤར་བ་ཀྱི་བར་བཤེགས་ན་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བར་འགྱུར་ཏེ་མཚོན་ཙམ་མོ།

ומדוע זה המצב? הסיבה היא שמי שהגיע לך לימד שאותם גני עדן מושלמים, אותם מקומות שבהם אתה משיג הארה, קיימים כמו אשלייה; הם מתרחשים משום שמספר רב של גורמים וסיבות חוברים להם יחדיו. אלא שאותם מקומות שנוצרו שם במובן האולטימטיבי, אומר הבודהה, כלל אינם קיימים. אבל, מכיוון שהם אכן קיימים עבור אותו מצב של התודעה שאינו מבצע כל בדיקה או אנליזה, ניתן לכנותם באופן נומינאלי "גני עדן".

עובדה זו אינה מתייחסת אך ורק לגן העדן של הבודהה, אלא גם לכל אחד ואחד מן הדברים שאי פעם הופיעו לפנינו: הן העולם שבו חיים היצורים, והן היצורים החיים בעולם. כל אחד מאלו הינו תווית שאנו מצמידים לאוסף של חלקים: הם כולם דומים, למשל, לבית. וכולם הם כאלה שאם תלך ותפרק אותם באופן מנטאלי עד לחלקיקיהם הזעירים ביותר, תגיע לנקודה שהם אינם ולא כלום. (זהו תאור מתומצת ביותר של המשמעות עבורך).

༄༅ །**རབ་འབྱོར། དེ་ལྟ་བུས་ན། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཚིན་**
པོས་འདི་ལྟར་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཅི་ལའང་མི་གནས་པར་
སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གཟུགས་ལའང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།
།སྒྲ་དང་། སྲི་དང་། རོ་དང་། རིག་བྱ་དང་། ཚོས་ལའང་མི་གནས་པར་སེམས་
བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

ובשל כך, הו, סובהוטי, הבודהיסטיות, הישויות הגדולות, מפתחים בליבם שאיפה מבלי שישנה במחשבות אלו. הם מפתחים בליבם את השאיפה מבלי שישנה בשום דבר שהוא. הם מפתחים שאיפה מבלי שישנה בצורה, בצליל, בריח, בטעם, במישוש; הם מפתחים שאיפה בליבם אף בלי שישנה בשום אובייקט של המחשבה.

། འདི་ལྟ་བུས་ན་བྱང་རླབ་སེམས་དཔའ་ཞིང་གི་བཀོད་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ན་འདི་ལྟར་
བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དོན་དམ་པར་ཅི་ལ་ཡང་མི་
གནས་ཤིང་གཞུགས་སྐྱོ་སོགས་ཀྱི་ཚོས་གང་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་གནས་པར་སེམས་
བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

ובשל כך, אומר לורד בודהה, על אותם הבודהיסטיות הפועלים ליצור את גני העדן שלהם לפתח בליבם שאיפה [להארה] מבלי שישנה בשום מצב שבו הם מחזיקים אמונה בקיום עצמי כולשהו. עליהם לפתח את השאיפה מבלי שישנה בשום מצב שבו הם מחזיקים אמונה בקיום אולטימטיבי של כל דבר שהוא. עליהם לפתח את השאיפה מבלי שישנה במצב שבו הם מחזיקים אמונה כולשהו בקיום אמיתי כולשהו של כל אובייקט שהוא: צורה וכל השאר.

། འབ་འབྱོར། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔའ་ན། སྐྱིས་བྱ་ཞེན་ལུས་འདི་ལྟ་བུར་བྱུར་
ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཅམ་དུ་བྱུར་ན། རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྟོམ་དུ་
སེམས། ལུས་དེ་ཆེ་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས།
ལུས་དེ་ཆེ་བ་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ། ལུས་དེ་ཆེ་ལགས་སོ། །དེ་ཅི་རི་
སྟངས་དུ་ཞེན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་དངོས་པོ་མ་མཚིས་པར་གསུངས་པའི་སྟངས་
དུ་སྟེ། དེས་ན། ལུས་ཞེས་བགྱིའོ། །དེ་དངོས་པོ་མ་མཚིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན། ལུས་ཆེ་ཞེས་བགྱིའོ།

הו, סובהוטי! כך הדבר: נניח למשל שגופו של אדם כלשהו היה גדול, ונניח שהיה מגיע בגודלו לזה של מלך ההרים, הר מרו. הו, סובהוטי! מה דעתך? האם יהיה גופו של אדם זה גדול?

וסובהוטי ענה ביראת כבוד:

הו, המבורך! גוף שכזה אכן יהיה גדול. הו, זה שלעונג הלך! גוף שכזה אכן יהיה גדול. ומדוע זה כך? משום שאלו שהגיעו לכך לימדו שדבר כזה כלל לא אפשרי. ולכן ניתן לכנותו "גוף". משום שאלה שהגיעו לכך לימדו שדבר כזה כלל אינו אפשרי, הרי שניתן לכנותו "גוף גדול".

།ཕྱིའི་ཞིང་གི་བཀོད་པ་ལྟ་བུར་མ་ཟད། བཅུད་ཀྱི་གང་ཟེག་གི་ལྷུས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཡང་
 རྒྱན་ཚོགས་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། །རབ་འབྱོར་
 དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལྷུས་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཙམ་དུ་གྲུར་ན་ལྷུས་དེ་ཆེ་བ་ཡིན་སྟེ་
 མམ་ཞེས་བྲིས་པ་ན། ལན་དུ་ལྷུས་དེ་ཆེ་བར་ཞུས་ཤིང་། ལྷུས་དེ་ཉིད་ཆ་དུ་མ་ཚོགས་
 པའི་ཕྱང་པོ་ཐ་སྟོན་ཙམ་དུ་ཡོད་ཀྱི། ཆ་ལ་མ་བཟོས་པའི་དངོས་པོ་སྟོང་བོར་མེད་པར་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་དུ་ལྷུས་དེ་ལ་ཆེའོ་ཞེས་
 བྱའོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པར་ལྷུས་སུ་གྲུབ་པ་མ་མཚེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ལྷུས་དེ་ལ་
 ལྷུས་ཞེས་བྱའོ། །ལྷུས་ཆེ་བས་མཚོན་ནས་གཟུགས་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་
 འདྲ་བར་སྐྱར་རོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་སྟོན་བཅུད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
 སྟོང་པར་བསྐྱོམ་པའི་རྩལ་བཤད་པའོ།

לורד בודהה מנסה להראות שהנ"ל חל לא רק על דברים חיצוניים כגון גני של עדן, כי אם גם על יצורים
 השוכנים בעולם זה, אובייקטים כגון גופו של אדם. הוא חפץ להראות לנו שגם אלה קיימים אך ורק בשל
 תנאים החוברים יחדיו, ולא באופן אולטימטיבי. ולכן הוא שואל את **סובהוטי**:

נניח שגופו של אדם כלשהו היה גדל לגודלו של מלך ההרים, הר 32. מה דעתך? האם יהיה גוף זה
 משהו גדול?

וסובהוטי עונה ביראת כבוד:

גוף שכזה אכן יהיה גדול. אלא שאלה שהגיעו לכך לימדו שאותו הגוף קיים אך ורק בתור מושג שאנו
 מחילים על המצבורים, על איזה אוסף של מספר רב של חלקים. דבר כזה כלל לא אפשרי כמשהו הקיים
 במהות; הוא לימד כי אין הוא קיים כמשהו שאינו תלוי בחלקיו. ולכן ניתן לכנות גוף שכזה בשם "גוף
 גדול", בדיוק כפי שאנו משתמשים במילים בחיי יומיום.

הגוף הגדול כאן הינו דוגמה מייצגת בלבד; עלינו להפעיל את אותו ההיגיון ביחס לכל האובייקטים הפיזיים,
 גדולים וקטנים כאחד. כל הקטע הזה של הסוטרה נועד להמחיש לנו כיצד להגות בעובדה שכל פרט ופרט
 בעולם והיצורים השוכנים בו הינם ריקים מכל קיום טבעי.

³² הר 32. הר 32 הינו הר במיתולוגיה הבודהיסטית שהוא עצום ורב בגודלו, בסיסו בתחתית האוקינוס הקוסמי וראשו בשחקים. צדדיו
 עשויים מזהב, כסף, לאפיס ויהלום, ופסגתו היא משכן האלים.

*****

༄༄ །ཡང་རབ་འབྱོར། ས་ཕྱོགས་གང་ན་མདོ་སྡེ་འདི་སྟོན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ།
ལྷ་དང་། མི་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མཚོན་པར་འོས་པར་
འགྲུར་རོ། །ས་ཕྱོགས་དེ་ཕྱག་བྱ་བར་འོས་པ་དང་། བསྐྱོར་བ་བྱ་བར་འོས་པར་ཡང་
འགྲུར་རོ། །ས་ཕྱོགས་དེ་ནི། མཚོན་རྟེན་ལྷ་བྱུར་འགྲུར་རོ།

כמו כן, סובהוטי, המקום שבו סוטר זה נלמדת הופך בכך למקום הראוי שכל בני תבל, האלים, האנשים והאלים למחצה, יגישו בו מינחה; מקום זה הופך למקום הראוי לקידות, וראוי שיקיפוהו בהקפות; מקום זה כמוהו כמקדש.

།ཡང་ས་ཕྱོགས་གང་ན་མདོ་སྡེ་འདི་སྟོན་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་
དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཚོན་པ་དང་ཕྱག་བྱ་བ་དང་
བསྐྱོར་བར་བྱ་བའི་འོས་སུ་འགྲུར་ཏེ། ས་ཕྱོགས་དེ་མཚོན་རྟེན་ལྷ་བྱུར་འགྲུར་རོ།
།འདི་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཚོན་ཉིད། །ཞེས་པའི་ཙུ་
བའི་མདོ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བ་རྣམས་ལས་ནི་བྱང་སེམས་
སྟོམ་ལམ་པ་གང་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་དེ་གཞན་གྱིས་བཀྱར་བའི་གནས་མཚོན་རྟེན་
ལྷ་བྱུར་གསུངས་པ་དང་འབྲེལ། གཙོ་བོ་ནི་གཞུང་འདིའི་བཟོད་བྱ་དོན་གྱི་ཤེར་སྤྲོན་
ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟེག་བཞུགས་པའི་གནས་ལ་དགོངས་སོ། །གོང་
དུ་འདི་ལྷ་བྱུ་ཞིག་སོང་ཡང་གཞི་སོ་སོའི་དབང་དུ་མཛོད་པའོ།

כמו כן, סובהוטי, המקום שבו סוטר זה נלמדת הופך בכך למקום הראוי שכל בני תבל, האלים, האנשים והאלים למחצה, וכל שוכני תבל יגישו בו מינחה; מקום זה הופך למקום הראוי לקידות, וראוי שיקיפוהו בהקפות; מקום זה כמוהו כמקדש. נקודה זו מתייחסת לשורה מתוך עשרת התובנות המדברת על "הארה ודבר וולת סטופה" זה מתייחס לעובדה המוזכרת בסוטר המקור – האם³³, בצורתה הנרחבת, הבינונית והקצרה,

³³ "האם" הוא שם כולל לסותרות של הפרג'נה פרמיטה, שלמות החוכמה. אלו מופיעות בגרסה ארוכה (בת 100,000 שורות), גרסה בינונית (בת 25,000 שורות), וגרסה קצרה (בת 8,000 שורות). עשרת התובנות הוא כתב ביאור לכתבים של "האם".

וכן לביאורים. כאן נאמר שכל מקום שבו שוכן בודהיסטווה הנמצא על דרך התירגול³⁴ הופך בכך למקום מעין סטופה, מקום הראוי ליראת כבוד של אנשים אחרים. ההתייחסות במקרה זה היא לכל מקום שבו נמצא אדם שהצליח לפתח את הנלמד בטקסט שלפנינו – דהיינו, צורה יוצאת דופן של שלמות החוכמה – בתוך זרם תודעתו. במקום קודם בסוטרה מופיע קטע דומה, אלא שכל אחד מהם מתייחס למקרה אחר.

༄༅ །རབ་འབྱོར། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་རིགས་ཀྱི་བྱུ་མོ་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་
 ལྷེའི་ཚོག་འདི་དག་ལེན་པ་དང་། འཛིན་པ་དང་། ལྷོག་པ་དང་། ཀུན་རྩལ་པར་བྱེད་
 པ་དེ་དག་ནི། མནར་བར་འགྱུར། ཤིན་ཏུ་མནར་བར་འགྱུར་རོ།

הו, סובהוטי! בן המסורה או בת המסורה הנוטלים את הנאמר בסוטרה מעין זו שכאן, מחזיקים בו, מקריאים אותו, מבינים אותו היטב – יסבלו. יסבלו סבל רב.

།སྣ་མ་ལས་གཞན་ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ་བྱུ་མོ་གང་མདོ་སྣེ་འདི་འཛིན་
 འཆང་སོགས་བྱེད་ཅིང་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་ནད་སྣ་ཚོགས་
 དང་འཐབ་ཚོད་འཆང་འདྲུ་དང་བཅིང་དེག་སོགས་ཀྱིས་མནར་བ་དང་ཤིན་ཏུ་མནར་
 བའི་སྣུག་བསྣལ་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་། ལྷོན་ཚེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ།

בפיסקה שמעל זו הקודמת, אומר לורד בודהה:

הו, סובהוטי! אם נקח איזשהו בן המסורה או בת המסורה בידיהם וכו' - כל יצור חי העושה דברים אלו ואז מיישם בפועל את המשמעות של סוטרה זו. בהחלט ייתכן שאנשים אלו יחוו כאב – ויתכן כי הם יסבלו. יסבלו סבל רב, בדמות סוגים שונים של מחלה, או סכסוכים עם הזולת, או שיסבלו בקורת, או שיפגלו בשלשלאות, או יספגו מכות, או כיוצא באלו. כל זה עלול לקרות, אך לא יהווה בעיה גדולה, משום ש ...

༄༅ །དེ་ཅིའི་སྲིར་ཞེན། རབ་འབྱོར། སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་ཚོ་རབས་སྣ་མའི་
 མི་དགོ་བའི་ལས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་གང་དག་བྱས་པ་དག་ཚོ་འདི་ཉིད་ལ་
 མནར་བས། ཚོ་རབས་སྣ་མའི་མི་དགོ་བའི་ལས་དེ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་རྩལ་གྱང་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་སྲིར་རོ།

³⁴ דרך התירגול היא הרביעית מבין חמש הדרכים העקריות המובילות להארה, לאחר ראייה ישירה של ריקות.

הכוח של פעולה נגדית מתמצה בעשיית מאמצים בשלמות החוכמה על מנת לחסל אחיזה בקיום עצמי כולשהו, עצם השורש של כל מעשי העוולה. זוהי הסיבה שהטקסט ממשיך ואומר שאדם זה ישיג חופש ומצב של ידע כול. ומאחר שהטקסט אומר כך, על אחת כמה וכמה שאדם זה יחסל את הקארמה המובילה ללידה בעולמות התחתונים. הדרך בה כל זה עובד מוסברת בטקסטים כגון **שלהבת ההיגיון**³⁵ ואחרים. **הסוטרה של השחרור הגדול** אומרת אף היא:

אפילו עוולה שהייתה עלולה
להוביל לעולמות התחתונים,
יש אפשרות שהיא תתנקה
על ידי כאב ראש יחידי.

בניח, למשל, שזרע נשתל, ואחר כך נמנע ממנו לחלוטין כל מים, או דשן, או חום, או לחות והשאר. אזי הוא לא יוכל לנבוט. כך המקרה שלפנינו. אם תצליח לחסל אחיזה בטבע עצמי כולשהו, אזי כל הקארמות שאספת, ולא משנה מה מספרן, לא יצליחו להבשיל. זאת משום שבן-זוגן, הנגע הרוחני, איננו. **החיבור על התפיסה התקפה**³⁶ אומר:

את מי שחלף אל מעבר
להשתוקקות לחיים
לא תוכל הקארמה יותר להשליך,
זאת משום שכלו כל התנאים.

---

³⁵ **שלהבת ההיגיון** הוא טקסט של החכם הבודהיסטי ההודי Bhavaviveka
³⁶ חיבורו הידוע של Master Dharmakirti בשם **Pramanavartika**

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 9: ריקות ושלמות החוכמה; כיצד הן מונעות את שתי הקיצוניויות

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

༄༅། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཚེ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
ཏོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས། ཚེས་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདིའི་མིང་ཅི་ལགས། ཇི་ལྟར་གཟུང་
བར་བགྱི། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཚེ་དང་ལྷན་པ་རབ་
འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རབ་འབྱོར། ཚེས་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཤེས་
རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་དེ་ལྟར་བྱངས་ཤིག།

אז פנה הנזיר הזוטר סובהוטי אל המבורך, ושאל ביראת כבוד:
הו, המבורך! מהו השם של הצגה זו של הדהרמה? כיצד עלינו לראותה?
כך שאל, והמבורך פנה לנזיר הזוטר סובהוטי, ואמר:
הו, סובהוטי! השם של הצגה זו של הדהרמה הוא "שלמות החוכמה", וזה האופן שבו יש
לראותה.

།དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་གཞུང་འདིའི་མིང་ཅི་ལྟར་ལགས་ཞེས་ཞུས་པ་ན། ལན་དུ་
བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་འདིའི་མིང་ལ་གཞུང་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
འདིའི་མིང་དེ་ལྟར་བྱངས་ཤིག་ཅེས་པ་ནི། བཟློན་བྱ་དོན་གྱི་ཤེས་སྦྱོར་བཟློན་བྱར་བྱས་
ནས་སྦྱོར་པས་ཟློན་བྱེད་གཞུང་ལ་བཟློན་བྱའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལོ། །འདིས་ཤེས་
རབ་གྱི་པར་སྦྱིན་གྱི་མིང་གིས་མཚོན་ཏེ་པར་སྦྱིན་གཞན་ཡང་བསྟན་ཏོ། །

אז שאל סובהוטי: מהו השם של הצגה זו של הדהרמה? בתשובתו אומר המבורך: שמה הוא "שלמות
החוכמה", וזה האופן שבו יש לראות את שמה. הנושא שבחר המבורך, הנושא המתואר בטקסט, הוא
שלמות החוכמה בצורתה שבפועל. הנקודה היא אם כן שהמורה קרא לטקסט הדין בנושא זה תוך שהוא
משתמש בנושא שאותו הוא מביע. כאן השם "שלמות החוכמה" בא לייצג גם את כל שאר השלמויות.

༄༅། དེ་ཅི་ལྟར་སྲིད་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
 རོལ་ཏུ་སྲིད་པ་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཕ་རོལ་ཏུ་སྲིད་པ་མེད་པའི་སྲིད་ཏེ། དེས་ན།
 ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་སྲིད་པ་ཞེས་བྱའོ།

המדות הנהגות? הן, טובה! משום ששלמות המדות שאותה מלמד המבורך, הלא היא שלמות המדות
 שכלל אגני קיימת. והיא, אם כן, הסיבה שניתן לקרוא לה "שלמות המדות".

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་སྲིད་པ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་
 རོན་དམ་པར་ཕ་རོལ་ཏུ་སྲིད་པར་གྲུབ་པ་མེད་ཅིང་། དེས་ན་ཐ་སྙད་ཏུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
 རོལ་ཏུ་སྲིད་པ་ཞེས་འདོགས་སོ། །རོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་
 པ་འདི་འདྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་བདེན་གཉིས་ཟུང་ཏུ་འཇུག་
 པའི་དབུ་མའི་ལམ་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པ་
 གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་གཞི་གཅིག་གི་སྟོང་ཏུ་འདུ་བར་སྟོན་པའོ། །ལར་སྲིད་ཞེས་པའི་
 རྒྱ་དོན་ནི། འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སྲིད་པར་བྱེད་པ་དང་སྲིད་ཟེན་པའི་དོན་ཏེ།
 རྒྱ་མ་ལུང་ན་སྟོབ་ལམ་ན་ཡོད་ཅིང་། སྲི་མ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་དེ་རྣམ་
 མཐུན་དང་དོན་གཅིག་གོ། །ཤེས་སྲིད་ཀྱི་སྐྱེས་བཟོད་པ་ཅུ་ལ་ནི། རང་བཞིན་དང་
 གཞུང་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཤེས་སྲིད་ལྟ་བུ་མང་སྟེ་བྱེད་པར་ཤེས་དགོས་ཀྱང་མ་
 བཟོད་དོ། །མདོར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ལ་ཤེས་སྲིད་ཏུ་གསུངས་པའི་ཤེས་སྲིད་འདི་ནི་སྲིད་པའི་ཕར་སྲིད་སོགས་ཕར་སྲིད་དང་
 ཕོ་སྤྲ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཁྲིད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་བྱེད་པར་ཅན་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་
 འགྲུར་རོ།

שלמות החוכמה שאותה מלמד המבורך בתור "שלמות החוכמה", הלא היא שלמות החוכמה שכלל איננה קיימת בתור שלמות החוכמה באופן אולטימטיבי. וזוהי, אם כן, הסיבה שניתן לקרוא לה ולתייג אותה, באופן נומינאלי, בשם "שלמות החוכמה". כל הסוגים הללו של הסברים, הטוענים כי דברים אינם קיימים באופן אולטימטיבי אך קיימים באופן נומינאלי, ממחישים את דרך האמצע, שבה שתי האמיתות³⁷ מקובלות כאחדות בלתי ניתנת להפרדה, מה שפועל למנוע לחלוטין את שתי הקיצוניות. בקצרה, הן ממחישות כיצד האיכות של היותן ריקות מכל קיום טבעי, והאיכות של קיום נומינאלי, קיימות זו לצד זו כשתי איכויות סימולטניות של כל אובייקט ואובייקט.

מספר מילים על הפירוש המילולי של הביטוי "שלמות", או "שהגיע מעבר". מונח זה מציינ את הדבר שלוקח אותך אל צידו השני של האוקיינוס של קיום סמסרי, או את המצב שבו כבר הגעת אל עברו השני. במובנו הראשון, הביטוי מתייחס לשלמות החוכמה כפי שהיא קיימת בדרכם של אלו שעדיין לומדים [דהיינו, שאינם בודהות]. במובנו השני, הביטוי מתייחס לשלמות החוכמה כפי שהיא קיימת ברמה של הבודהה, והיא שקולה לידע-כול.

אם נלך אל מעבר למובן הצר ביותר, ישנם שימושים רבים למונח "שלמות החוכמה": הוא יכול להתייחס אל ה"טבעי", או אל ה"כתוב", או אל ה"דרך", או אל שלמות החוכמה שהיא "תוצאה". חשוב לדעת ולהבחין בין כל אלו, אלא שיהיה זה מחוץ לטווח של ביאור זה לדון בכולם. בקיצור נוכל לומר שמה שנלמד בתור "שלמות החוכמה" מתייחס לידע הרווי בשאיפה להשיג הארה, ואשר תופס ריקות. זוהי אותה שלמות החוכמה המשמשת כשיטה היוצאת דופן, שלוקחת את חמש השלמויות הראשונות – זו של מתן והשאר – ומוליכה אותן עד לנקודה של הארה. אדון בזאת יותר בהמשך.

༄ །རབ་འབྱོར། འདི་ཇི་སྣམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་
གསུངས་པའི་ཚེས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་
འདས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པའི་ཚེས་དེ་དག་གང་ཡང་མ་མཚིས་
སོ།

הו, טובהוטי! מה דעתך? האם יש בכלל בנמצא דהרמה אשר מי שהלכו לכך מלמדים?

וסובהוטי ענה, ביראת הכבוד:

הו המבורך! כל דהרמה שהיא אשר מי שהלכו לכך מלמדים כלל אינה קיימת.

།འདིར་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་དུ་སྤྱིན་པ་གང་གསུངས་པ་དེ་ཞེས་ཤེར་སྤྱིན་གསུངས་པར་
བཤད་པ་ནི། འོ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དོན་དམ་པར་གསུངས་པའི་ཚེས་གཞན་
ཡོད་དམ་སྣམ་པ་ན། དེ་མིན་ཅེས་སྟོན་པ་ནི་ཚེས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་སྣམ་མམ་ཞེས་

³⁷ האמת הכוזבת והאמת האולטימטיבית.

རྣམ་པའི་ཚོ། ལན་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་གསུངས་པའི་
 ཚོས་དེ་གང་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་ལན་སྤུལ་ཏེ། སྣར་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་ཚོས་བསྟན་པ་མ་མཆིས་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་འབྲོ།

בחלק שקודם לזה שלפנינו, מזכיר לורד בודהה את "שלמות החוכמה שמלמדים מי שהלכו לכך", ומסביר כיצד זה שהיא בכלל יכולה להיות שלמות החוכמה. יכול לבוא אדם ולחשוב בלבו: "אם כך, אולי יש בנמצא דהרמות אחרות שנאמרו על ידי מי שהגיע לכך, ואשר אכן קיימות באופן אולטימטיבי?"

על מנת לענות על שאלה זו ב"לאו" מוחלט, מעמיד הבודהה שאלה ל"סובהוטי": האם יש בכלל בנמצא דהרמה מעין זו?

בתשובתו, סובהוטי עונה: "כל דהרמה שהיא אשר מי שהלכו לכך מלמדים כלל אינה קיימת, לפחות לא במובן האולטימטיבי". הנקודה כאן דומה מאד לזו הקודמת, היכן שנאמר שהוראת הדהרמה על ידי מי שהלכו לכך כלל אינה קיימת.

*****

הלקט הבא לקוח מתוך פרק 18 של הביאור על *שלוש הדרכים העיקריות*, שנכתב על ידי *Pabongka Rinpoche (1878-1941)*.

ལྷ་པ་ཐལ་འགྲུར་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཚོས་ནི། གཞན་ཡང་སྣང་བས་ཡོད་
 མཐའ་སེལ་བ་དང་། །སྣོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཞིང་སྣོང་པ་ཉིད། །རྒྱ་དང་འབྲས་
 བྱར་འཆར་བའི་ཚུལ་ཤེས་ན། །མཐར་འཛིན་ལྷ་བས་འཕྲོག་པར་མི་འགྲུར་རོ། །ཞེས་
 པས་བསྟན་ཏེ།

XVIII. לימוד ייחודי של אסכולת ה"מסקנה"

החלק החמישי והאחרון בהסבר זה של ראייה נכונה עוסק בלימוד ייחודי הניתן על ידי קבוצת ה"מסקנה" של אסכולת דרך האמצע. הוראה זו כלולה בבית הבא של טקסט המקור,

(13)

כל זאת ויתרה: בתפיסת כל מופע קיצוניות תימנע,
 זו של קיום, וזו של האיין. הריקות,
 כך תיראה, יד ביד מופיעה עם התלות.
 בזה האופן לעולם לא תיגלוש לקיצוניות.

ཐལ་འགྱུར་བ་མིན་པ་ཚོས་སྤང་བས་མེད་མཐའ་དང་། ལྷོང་པས་ཡོད་མཐའ་སེལ་
བར་བཞིན་གྱང་།

כל האסכולות מלבד אלו שבקבוצת ה"מסקנה" טוענות כי הבנת המופע של דברים מונעת בעדך מליפול
ל"קיצוניות של לחשוב שדברים אינם קיימים", בעוד אשר הבנה של ריקות מונעת בעדך מליפול למה שידוע
כ"קיצוניות של לחשוב שהדברים קיימים".

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ལ་ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་གྱང་སྤང་བ་ཅམ་ལས་བདེན་པར་
མ་གྲུབ་པས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཡོད་མཐའ་དང་། སྤང་བ་ཅམ་དེ་རང་གི་ངོས་ནས་
མ་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷོང་པས་ཐ་སྦྱད་དུ་མེད་པའི་མེད་མཐའ་སེལ་བ་ཡིན།

העמדה של קבוצת המסקנה היא שאין שום אובייקט שתוכל לבחור אשר יש לו קיום עצמי כולשהו, מלבד
מופעו; והבנה של זה מונעת בעדך מלגלוש לקיצוניות של לחשוב שדברים קיימים – כלומר, שהם קיימים
באופן אולטימטיבי. ומשום שמופע זה עצמו אינו יכול להיות קיים מעצמו, הבנה של ריקות מונעת בעדך
מליפול לקיצוניות של לחשוב כי הדברים אינם קיימים – דהיינו אינם קיימים באופן קונבנציונלי.

རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་སྲིད་ཆད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའམ་རང་ཚུགས་མ་གྲུབ་པ་ལས་
གཞན་དུ་འགྲོས་མེད་དེ། གདགས་གཞིའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པའི་
སྲིད། དཔེར་ན། མི་རྒན་འཁོག་གིས་རང་ཁོར་ལངས་མ་གྲུབ་པར་གཞན་ལ་བརྟེན་
ནས་ལྷང་དགོས་པ་ནི་རང་གིས་ཚུགས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་ལྟར་རྒྱན་གཞན་ཞིག་ལ་
བརྟེན་དགོས་ཚད་རང་བཞིན་གྱིས་ཚུགས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན།

ברגע שמשוה קיים מותנה, אין כל אפשרות שיהיה הוא אחר מאשר משהו שאינו קיים באופן טבעי –
משהו שאינו יכול לעמוד בזכות עצמו. זאת משום שהוא חייב אז לקרות בתלות באוסף החלקים המשמשים
כבסיס לתווית שהוא מקבל מאתנו. חשוב לדוגמה על איזה איש זקן וחלש, שאינו מסוגל להתרומם מכסאו
בעצמו, ואשר חייב לחפש לו תמיכה כדי לקום – אין הוא יכול לעמוד בעצמו. המקרה כאן דומה: אין שום
אובייקט היכול לעמוד בעצמו, אין אובייקט היכול להתקיים פשוט באופן טבעי, כל עוד הוא צריך להיות תלוי
בגורם אחר כולשהו.

སྤྱིར་བདག་མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབབ་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། རིགས་
པའི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་འདི་ཡིན། དེ་ཡང་། ལྷ་གུ་ཚོས་ཅན།
བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་རྟགས་བཀོད་ན། འདི་ལ་སྤྱི་
རོལ་པས་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྲུར་དུ་འདོད་དེ་རྟགས་མ་གྲུབ་གྱི་

ལན་གྱིད།

באופן כללי יש מספר רב של הוכחות לוגיות שבהן ניתן להשתמש בשעה שרוצים לבסס את המשמעות של העדר טבע עצמי. אלא שישנה אחת ביניהן שהיא מעין המלכה של כולן, והיא: "ההוכחה באמצעות קיום מותנה". נאמר שאנו מציגים טיעון זה בפני מישור, באמרנו:

הבה נקח נבט.
הוא אינו קיים באמת,
שכן קיומו מותנה.

אלו הדוגמאות באסכולות מסוימות שאינן בודהיסטיות יענו: "איני מקבל את נימוקך", פירושו של דבר: "הנבטים אינם קיימים בקיום מותנה". הם יהיו חייבים להגיב כך, שכן הם מאמינים שכל אובייקט בייקום הוא התגלמות של האחד שהוא ראשוני.

བོད་ལྗེ་རབས་པ་ཕལ་ཆེ་བས་གཏན་མེད་དུ་འདོད་པས་ཆད་མཐར་ལྷུང་། སེམས་ཅམ་
པ་མན་གྱི་རང་སྣེ་དངོས་སྣེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྲེལ་
འཇོག་མ་ཤེས་པས་རྟག་མཐར་ལྷུང་། རང་རྒྱུད་པས་རྟེན་འབྲུང་ཁས་ལེན་ཀྱང་རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་བྱུང་བ་མི་བཞིན་པས་དེ་ཡང་རྟག་
མཐར་མོང་།

མཐར་མོང་།

מרובית האסכולות הקדומות של הבודהיזם בטיבט גלשו לקיצוניות שאנו קוראים לה: "לחשוב שהדברים חדלו", שכן הם אומרים שאם משהו אינו קיים באמת, הרי שאיננו קיים כלל. כל האסכולות החל מ"רק תודעה" ומטה, קבוצת האסכולות הנקראות באופן קולקטיבי "המתפקדים", כולן נופלות לקיצוניות של "לחשוב על דברים כקבועים", שכן אין הן יכולות להסביר קיום מותנה אם הן מקבלות שאין דבר הקיים באופן טבעי. אלו השייכים לקבוצת "העצמאיים" שבאסכולות דרך האמצע מקבלים את הרעיון של קיום מותנה, אך אינם מסכימים שאם משהו קיים באופן מותנה הרי שאין הוא יכול "להתקיים על פי הגדרה". גם זה שקול לקיצוניות של לחשוב על דברים כקבועים.

མཁམ་པ་དབུ་མ་པས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མིད་ཀྱང་གཏན་ནས་མིད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་།
 བསྐྱེད་ཅམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་བཞིར་བྱ། དངོས་
 ལྷན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་གྱི་འབྲུལ་གཞི་ཡོད་མིད་བཞི་པོ་འདི་མ་བྱེད་པའི་སྐྱོན་ཡིན།

החכמים הגדולים של דרך האמצע עושים ארבע הבחנות: הם אומרים שאין דבר קיים באופן טבעי, אך שוללים שהדברים כלל אינם קיימים; הכול קיים אך ורק בכוחו של מושג, והכול קיים בלי שיהיה קיים באופן טבעי. הנקודה שבה שוגים "המתפקדים" ואלו הדוגלים באסכולות האחרות היא כשלונם להבחין בין ארבעה אלו: שני סוגים של "אי קיום" ושני סוגים של "קיום".

ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བདེན་པར་མིད་དེ། རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་
 འདིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་སེལ་ཞིང་། དེ་ཡང་དང་པོས་རྟག་མཐའ་དང་།
 གཉིས་པས་ཆད་མཐའ་སེལ་བ་ཡིན།

על פי קבוצת המסקנה, ניתן למנוע את שתי הקיצוניות – לחשוב שדברים הם קבועים ולחשוב שהדברים חדלו – באמצעות טיעון לוגי יחיד: "דבר לא יכול להיות קיים באמת, משום שהוא מותנה". החלק הראשון של טיעון זה מונע אותנו מן הקיצוניות של לחשוב שהדברים הם קבועים; החלק השני – מן הקיצוניות של לחשוב שהדברים חדלו.

ཅོ་ནི་སྐྱ་མ་རིན་པོ་ཆེས་འདི་གཉིས་རེ་རིས་ཀྱང་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་སེལ་བར་
 གསུངས་ཀྱིན་ཡོད། དེ་སེལ་ལུགས་ཀྱང་བདེན་པར་མིད་དེ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟློན་གྱིས་
 རྟག་མཐའ་དང་། བདེན་པར་མིད་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱིར་མིད་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་
 ཆད་མཐའ་སེལ། རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའང་འདིས་མཚོན་རྣམས་པར་

གསུངས།

מורי היקר, צ'ונגי לאמה, נהג תמיד לומר שכל אחד משני חלקי הטיעון מונע את שתי הקיצוניות כאחת – זו של קביעות וזו של חדלון. הוא היה מסביר זאת באופן הבא: הפירוש המילולי של חלקו הראשון של הטיעון, "אין הדבר יכול להיות קיים באמת", משמש למנוע את הקיצוניות של לחשוב שהדברים הם קבועים. כאשר אנו אומרים שמה שהיה אינו קיים "באמת", מה שמשתמע הוא שבאופן כללי אנו אומרים שאין הדבר "בלתי קיים"; וזה מה שמונע את הקיצוניות של לחשוב שהדברים חדלו. תיאור זה, היה הוא אומר, דיו לאפשר לנו לחזור על התהליך עם חלקו השני של הטיעון: "... משום שהוא מותנה".

དེས་ན་དཔལ་ལྷན་ལྷན་བས་ཀྱང་། དེ་ཕྱིར་ཉེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྷ་ངན་
དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་རེད།

בעזרת הבנה זו נוכל כעת לראות מדוע אמר צ'נדרקירטי המהולל:

משום כך הוכחה זו, המשתמשת בקיום מותנה,
קוטעת את הסבך של כל השקפה קיצונית.

དེ་ལྟར་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་དང་ཉེན་འབྱེལ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
མཐའ་གཉིས་ཀ་སེལ་བས་ན། ཚུ་ཤི་ལས། བང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་
ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །ཅེས་དང་།

הראינו אם כך שאין אובייקט בעולם הקיים באמת; והסיבה שנתנו לכך היא "משום שהיא מותנה"; והראינו
ששתי עובדות אלו יכולות למנוע אדם מליפול לכל אחת מן הקיצוניות. זוהי גם הסיבה לטיעונים כגון זה מ
חוכמת השורש:

הכל נכון לאותו הדבר
שעברו נכונה הריקות.

או השורות הידועות הבאות מתוך הסוטרה³⁸:

הצורה היא ריקות,
הריקות היא צורה.

མདོ་ལས་ཀྱང་། གཟུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས། འདི་ཡང་ཉེན་འབྱུང་སྟོང་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་
པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་པའོ། །ཞེས་སྐར་ན་གོ་བདེ་བར་
འདུག

השורות האחרונות, דרך אגב, באות להראות שהקיום המותנה הוא עצמו ריק, והריקות עצמה קיימת באופן
תלוי. הבנתך בנקודה זו תגדל אם תקח תבנית זו ותקרא אותה כ:

אני הוא ריקות,
הריקות היא אני.

³⁸ זהו ציטוט ידוע מתוך *סוטרת הלב*.

མཛེས་བསྐྱེད། རང་བཞིན་གྱིས་སྣོང་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་འཐད། མཐའ་
གཉིས་ལ་མ་ལྟར་བཞིན་བྱུང་ན་ལྟ་བུའི་གོལ་ས་གཞན་མི་འབྱུང་གསུངས།

בקצרה, סיים הלממה שלנו, החוקים של סיבה ותוצאה נכונים לחלוטין לגבי כל כל ישות שהיא ריקה מכל
קיום טבעי. אם תצליח להישמר מליפול לשתי הקיצוניות, לא צפויה לך שום הסתבכות מיוחדת בפיתוח
ראייה נכונה.

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 10: כיצד דברים ריקים בכל זאת מתפקדים

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

༄༅༆༇༈༉༊་༌། མཛོ་འདི་བཤད་པ་འདི་ལ་གང་དག་མི་སྐྱབ་མི་དངང་ཞིང་
དངང་བར་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི། རོ་མཚར་རབ་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་
རྒྱུ་

אכן כך הדבר, בדיוק כך. כל היצורים אשר ישמעו הסבר של סוטרה זו ולא ייבהלו, לא יפחדו ולא יהיו מפוחדים, הריהם יצורים נפלאים ביותר.

སྐྱུ་མཚན་ནི། མ་འོངས་པ་ན་སེམས་ཅན་གང་དག་མཛོ་འདི་བཤད་པའི་ཚིག་དོན་
ཐོས་པ་ན། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་ན་ལས་འབྲས་སོགས་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་
ཅིང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྐྱུ་ལྷན་པར་མི་སྐྱབ་ཅིང་མི་དངང་ལ། ཤིན་ཏུ་དངང་བར་མི་
འགྱུར་ཞིང་ཡིད་ཆེས་ཏེ་མོས་པ་དེ་དག་ནི་རོ་མཚར་རབ་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་རོ།
ཁད་ཅན་པར་བྱུབ་ན་བསྐྱུར་དུ་མི་རུང་བས་ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་
ཅད་བཞག་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་མི་འཐད་ལ། བདེན་པར་མེད་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
བྱུབ་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་དང་སྲུང་འདས་སོགས་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི། རྗེས་ཏེན་

འབྲེལ་བསྐྱོད་པ་ལས། རང་བཞིན་ལྷོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་
 འགའ་ཡོད་ན། །མྱ་ངན་འདས་པ་མི་རུང་ཞིང་། །སྒྲོས་ཀུན་ལྷོག་པ་མེད་པར་
 གསུངས། །ཞེས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྣང་པ་དང་། །བྱ་བྱེད་འཐད་པས་མི་
 འགའ་ཞིང་། །དེ་ལས་ལྷོག་པར་མཐོང་བ་ན། །སྣང་ལ་བྱ་བ་མི་རུང་ཞིང་། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

והרי הסיבה. בימים שיבואו, יצורים מסוימים ישמעו, יקשיבו, להסבר על המשמעות של מילותיה של של
 סוטר זה. ולמרות זאת הם לא ייבהלו, לא יפחדו ולא יהיו מפוחדים ביותר, על ידי מחשבות כגון: "אם זה
 כך, ואם אין שום דבר הקיים באופן אמיתי, אז גם כל האופנים שבהם קארמה וריקות פועלות אינם יכולים
 להיות נכונים, ולכן שום דבר לא יכול לעבוד."
 למעשה הם יפתחו אמונה גדולה עוד יותר, יאמינו עוד יותר, בכל אותם האובייקטים. ויצורים שכאלה הריהם
 נפלאים ביותר.

אילו היו הדברים קיימים באופן אמיתי, הרי שלא היה זה בכלל תקף לומר שהם משתנים. ואז לא היה זה תקף,
 לא היה זה נכון, לתאר את פעולתם של דברים כגון קארמה ותוצאותיה.
 הדרך שבה עובדים הדברים, ונירוונה עצמה, וכל השאר, כולם תקפים לחלוטין. ואין אף אחד מבין אובייקטים
 אלו אשר יש לו קיום אמיתי, לאף אחד מהם אין כל טבע משל עצמו. כיצד כל זה יתכן מתואר על ידי לורד
 צונגקאפה בחיבורו הלל לקיום המותנה:

כך אמרת אתה:
 את הטבע לא ניתן היה לשנות,
 אילו היה לדברים איזה טבע עצמי.
 לעבור לנירוונה לא היה אפשרי,
 גם לא לשים קץ לתעותי תודעה.
 כמו כן הוא אומר:
 אין כל סתירה בין עובדת תיפקודם
 והיותם ריקים מכל טבע עצמי;
 מי אשר היפוכם של כל אלו רואים
 תיפקוד וריקות אינם מבינים.

།དེ་ཅི་འདྲི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར། བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་འདི་ནི། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་གང་དག་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་གསུངས་པ་དེ། སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་
 གྱིས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན། བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ།

ומדוע זה כך? הן, סובבתי! משום שזה שהלך לכך מלמד כאן שלמות נשגבה; ושלמות נשגבה זו אשר מלמד כאן זה שהלך לכך היא אותה שלמות נשגבה שאותה מלמדים גם כל הבודהות המנצחים אשר אין שיעור למספרם; ולכן ניתן לקרוא לה "שלמות נשגבה".

། རྩི་མཚར་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཆོས་ཀྱན་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་
གཞུང་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་མཚོག་འདི་ནི་ད་ལྟ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ངས་
གསུངས་ཏེ། སྟོན་སངས་རྒྱས་བཙེམ་ལྡན་འདས་དཔག་དུ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་གོང་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པར་བཤད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའོ། །རྒྱ་
མཚན་དེས་ན་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དམ་པ་ཞེས་བྲལོ།

והרי הסיבה לכך שהם יהיו כה נפלאים. משום שזה שהלך לכך בעצמו מלמד כאן את שלמות החוכמה הנשגבה, הנעלה ביותר – חיבור המלמד כיצד כל התופעות נעדרות כל טבע עצמי; ושלמות נשגבה זו היא אותה שלמות נשגבה שאותה לימדו בעבר גם כל הבודהות המנצחים אשר אין שיעור למספרם. לורד בודהה אומר דברים אלו משום שהוא רוצה שמאזיניו יתייחסו למה שאמר לעיל כאל דבר שהוא סמכותי. זכור שמה שהוא אמר זה עתה הוא שאין דבר הקשור בסיבה ותוצאה אשר יש לו איזה טבע עצמי משלו. ולכן ניתן לקרוא לה "שלמות נשגבה".

קורס ACI מס' 6: הסוטרה של להב היהלום

לקט 11: הפסוקים על ריקות וארעיות

הקטעים הבאים נלקחו מתוך הסוטרה של להב היהלום, שנאמרה על ידי לורד בודהה (500 לפני הספירה) ומתוך ביאור בשם אור על הדרך לחופש, שנכתב על ידי Choney Lama Drakpa Shedrup (1675-1748) מהמנזר הטיבטי של Sera Mey. הטקסט המקורי מתוך הסוטרה של הבודהה כלול בדפוס בולט בגוף הביאור.

། ལྷོ་མ་རབ་རིབ་མར་མི་དང་།

། ལྷོ་མ་ཟིལ་བ་རྩ་བུར་དང་།

། མི་ལམ་གྲོག་དང་སྒྲིན་ལྷ་བུ།

། འདུས་བྱས་དེ་ལྷར་བལྟ་བར་བུ།

ככוכב, כתעתוע, כשלהבת של נר,
כאשלייה, כאגל טל, כבועה,
כחלום, כברק, או כענן -
כך ראה כל דבר שנגרם.

དེ་ནས་འདུས་བྱས་གྲི་ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་མི་དེ་ཅིང་མི་རྟོག་པར་བསྟན་ནས་མཇུག་
བསྟུ་བ་ནི། ལྷོ་མ་རབ་རིབ་མར་མི་དང་། །ཞིས་གསུངས་ཏི། །གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་ཕུང་པོ་ལྷ་སོགས་ལ་མཚོན་ན། །དཔེ་ཇི་ལྷར་ན།

צ'וני לאמה מסביר פסוקים אלו כדלקמן; גם כאן, המלים של הכתב המקורי הן בדפוס בולט. תוכלו לראות שהוא מוצא בפסוק לא רק לימוד על ארעיות, כי אם גם קשר חזק למושג של הפוטנציאל החבוי בדברים, הריקות שלהם.

לבסוף מגיע הסיכום, המראה כיצד כל דבר שנגרם הנו ריק מכל טבע עצמי וכן בעל טבע חולף. כל זה מוכל בפסוק על "ככוכב, כתעתוע, כשלהבת של נר" וכל השאר.

נוכל לקחת לדוגמה את חמשת המצבורים של אדם – הגוף הפיזי והשאר - או כל אובייקט מעין זה. כל אלו ניתנים לתאור במטפורות הבאות.

སྐར་མ་རྣམས་ནི་མཚན་མོར་སྣང་ཞིང་། ཉིན་མོར་མི་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་སོགས་
 གྱི་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་མ་དེག་པའི་སྐྱུན་པ་ཡོད་ན་དོན་དམ་པར་སྣང་གི། །བདེན་
 མེད་རྟོགས་པའི་ཡི་ཤེས་གྱི་ཉི་མ་ཤར་བ་ན་དོན་དམ་པར་མི་སྣང་བས་སྐར་མ་བཞིན་དུ་
 བལྟའོ།

הכוכבים מופיעים בלילה, ואינם מופיעים יותר משבא היום. כך גם חלקיו של אדם ודברים אחרים אשר
 נגרמים על ידי סיבות. אם תודעתו של אדם מלאה באפלה של בורות, אזי הכוכבים או חלקים אלו מופיעים
 כקיימים באופן אולטימטיבי. אבל אם נניח שהשמש זורחת – השמש של החוכמה שתופסת שאין דבר הקיים
 מצד עצמו - אזי אובייקטים אלו לא יופיעו יותר במובן האולטימטיבי או המהותי. ועל כן עלינו לראות דברים
 אלו ככוכב.

རྩུལ་སོགས་རབ་དེབ་གྱིས་མིག་བསྐྱིབས་པའི་ཚེ་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་མི་སྣང་བར་
 གཞན་དུ་མཐོང་བ་ལྟར་མ་དེག་པའི་རབ་དེབ་གྱིས་སློ་མིག་བསྐྱིབས་པའི་ངོར་འདུས་
 བྱས་རྣམས་ཀྱང་དོན་གཞན་དུ་སྣང་ངོ་།

תענוע: נניח שענייך לוקות בשל איזה מכשול בעין – חלקיקי חול או דבר מעין זה. במקרה זה הדבר שאתה
 מנסה לראותו אינו נראה כפי שהוא באמת; במקום זאת, אתה רואה אותו באיזה אופן אחר, כתענוע. כך הדבר
 עם עיני התודעה בשעה שהן לוקות במכשול הבורות. דברים הנגרמים על ידי סיבותיהם מופיעים אז לאותן
 העיניים כשונים ממה שהם באמת.

།སྐྱིན་ནི་སྐྱ་སོགས་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་མཁའ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་ལྟར་འདུས་
 བྱས་རྣམས་ནི། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་དབང་གིས་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་
 བར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དཔེ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བཤད་
 ཏོ།

העננים נאספים ומתפזרים בשמיים, תלויים ברצונם של יצורי הנחש³⁹ וכו'. כך גם כל הדברים הנגרמים;
 מותנים בהשפעה של הרישומים, שהם אינדיבידואליים או משותפים לקבוצה של אנשים, הם עולים ודועכים.
 כל אחת מן המטפורות הנ"ל מתכוונת גם לייצג כיצד אין לשום אובייקט הנגרם על ידי סיבות כל קיום מצד
 עצמו.

³⁹ הכוונה ל"נאגות", נחשים מיתולוגיים החיים מתחת לפני האוקיינוס, מאד עשירים, אינטליגנטיים ורוחניים, ומסוגלים להפיע כבני
 אדם. מייחסים להם כוחות-על שונים, והם נחשבים כמי ששמרו על כתבי שלמות החוכמה שניתנו על ידי הבודהה למתי מעט שהיו
 מוכנים להם בתקופתו, וכמה מאות שנים לאחר מכן הם נחשפו על ידי החכם הבודהיסטי הגדול נגרג'ונה, שחי על פי המסורת כ-800
 שנה, ולעתים נקרא גם "הבודהה השני" בשל עומק חוכמתו. שמו של נאגרג'ונה נגזר משם של יצורים אגדיים אלו.

མི་ལམ་ནི་གཉིད་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་འབྲུལ་སྣང་ཡིན་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་ནམས་ནི་
མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པའི་ངོར་བདེན་སྣང་དུ་འཆར་རོ།

חלום הוא דוגמה של תפיסה שגויה, בשל האפקט של שינה על התודעה. כך גם דברים הנגרמים על ידי סיבות, אינם נתפסים נכונה: לתודעה המושפעת על ידי הבורות [אודות הפוטנציאל החבו] הם נראים כקיימים באמת.

ཀུ་བྱར་ནི་ཀུ་འབྲུགས་པ་སོགས་ལས་སློབ་བྱར་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇིག་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་
ནམས་ནི་རྒྱན་ཚོགས་ན་སློབ་བྱར་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇིག་གོ། །

הבועות מופיעות באופן אקראי, עקב בחישה במים וכו', ואז הן מתפוגגות ונעלמות באותה הפתאומיות. דברים שנגרמים מתנהגים באופן דומה: הם מופיעים פתאום בשעה שנקבצים התנאים השונים לקיומם, והם נעלמים באותה המהירות.

སྐྱུ་མ་ནི་དོན་གཞན་དུ་སྣང་བ་ལྟར་འདུས་བྱས་ནམས་ནི་སློབ་འབྲུལ་བའི་ངོར་བདེན་
པར་སྣང་རོ།

אשליה היא משהו הנראה שונה ממה שהוא בפועל. כך גם דברים הנגרמים בשל סיבות: לתודעה השגויה הם מופיעים כאילו היו קיימים באמת.

སློབ་ནི་སྐྱར་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇིག་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་ནམས་ནི་རྒྱན་ཚོགས་ན་སྐྱར་དུ་
འབྱུང་ཞིང་འཇིག་གོ། །

הברק מבזיק ונעלם במהירות. כך גם דברים נגרמים: עולים ודועכים במהירות, מותנים בתנאים הנקבצים וגורמים להופעתם.

ཟིལ་མ་ནི་སྐྱར་དུ་འཇིག་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་ནམས་ནི་རང་གི་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་
པར་སྐྱར་དུ་འཇིག་གོ། །

אגל הטל נעלם חיש קל; כך גם דברים נגרמים – הם נמוגים מהר, מבלי שיאריכו ימים אפילו לרגע הבא של קיומם.

ཁམས་མི་ནི་སྣོ་འབྲུ་ལ་བཏེན་ནས་སྐྱུར་དུ་སྐྱི་ཞིང་འཇིག་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་
 རྣམས་ནི་རང་རང་གི་སྐྱུ་སྐྱེན་ལ་བཏེན་ནས་སྐྱུར་དུ་སྐྱི་འཇིག་བྱེད་དོ།

השלבת של גר, נתמכת באמצעות פתיל דק, עולה ודועכת במהירות. דברים נגרמים, שכל אחד מהם נתמך על ידי סיבותיו ונסיבותיו השונות, עוברים גם הם דרך תהליך רצוף של עלייה ודעיכה מהירה.

།དེ་དག་ནི་འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་སྐྱུར་མེད་དུ་སྐྱུར་ནས་བཤད་པ་སྟེ། མདོ་ལས་ནི།
 གཟུགས་ནི་དབྱེ་བ་བཅོས་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་ཚུ་ཡི་ཚུ་བྱུར་བཞིན། །འདུ་ཤེས་སྒྲིག་སྐྱུ་
 ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཚུ་ཤིང་བཞིན། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར། །ཉི་
 མའི་གཉིན་གྲིས་བཀའ་སྐྱུ་ལ་ཉོ། །ཞེས་བཤད་ཅམ་མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་གསུང་དོ།
 །སྣོ་བ་དཔོན་ཀླ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་ནི་སྐྱི་མ་གསུམ་དུས་གསུམ་དང་སྐྱུར་ནས་སྐྱུ་མ་ལས་མི་
 འདྲ་བར་བཤད་ཀྱང་མི་འགལ་ལོ།

ההסבר שניתן כאן חל על דברים הנגרמים על ידי סיבות כקבוצה. יישום מוגבל יותר מצוטט מתוך הסוטר של מאסטר נגרג'וניה:

הגוף הגשמי משול לבועה שנוצרת;
 התחושות משולות לבועות בקצפו של הגל;
 יכולת ההבחנה כמותה כמירג;
 הגורמים המנטאליים כקנה החלול;
 וההכרה הריהי כמו אשליה⁴⁰ –
 כך דבר דודנה של חמה⁴¹.

מאסטר קמלשילה קושר את שלוש המטפורות האחרונות לשלושת הזמנים [עבר, הווה, עתיד], וזה שונה במעט מן ההסבר הניתן כאן, אלא שאין השניים סותרים זה את זה.

།མདོར་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོང་དུ་བཤད་པའི་དཔེ་དགུ་པོ་དེ་ལྟར་མི་ཉམས་པ་
 དང་རང་བཞིན་མེད་པར་བལྟའོ་ཞེས་སོ། །འདིས་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཚོས་གྱི་བདག་
 མེད་པ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་གཟུང་དོ།

⁴⁰ אלו הם חמשת המצבורים או החלקים של אדם.
⁴¹ "דודנה של חמה" הוא שם אחר לבודהה.

נסכם ונאמר שלורד בודהה אומר לנו שעלינו "לראות שכל דבר ודבר הנגרם על ידי סיבות הנו ארעי, והוא ריק מכל טבע עצמי, ממש כמו תשע הדוגמאות שניתנו לעיל." עלינו גם לראות שורות אלו כמצביעות על העדר של טבע עצמי לאדם והעדר של טבע עצמי לתופעות.